

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
4-hatásos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Kilátás petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, augusztus 18.

Mai számunk főbb közleményei:

A megkárosított aradi ipartestület.
A Nagyszony hagyatéka.
Róza grófné.
Az aradi király-ünnepségek.
Kellemetlen pásztoróra.
Bizalmas följegyzések a királyról.
Zsarolással vádolt aradi kereskedő.
A leégett világkiállítás.
Kitüntetett aradi urinők.
A miniszterelnök Erődy mellett.
Az Ischl ünnepségek.

A 80 éves király.

Arad, augusztus 17.

Nyolcvanadik születésnapját ünnepli holnap a magyar király. Az Ischlben üdülő ősz uralkodó születésnapja ünnepségére a Habsburg-dinasztának mintegy 80 tagja sereglük a koronás családfő köré, hogy ténnyel, pompával és meleg szeretettel ünnepeljék ezt az uralkodók életében is kivételes évfordulót. Az üdvözlők és meghívottak között ott lesz Hohenberg Zsófia, a trónörökös neje is, ki a spanyol etikett ellenére részt vesz az udvari ebéden. A király 80-ik születésnapja tehát nagy örömet hozott a trónörökös-párnak és ebbeli örömeiben szinte szívvél osztozkodnak a két monarchia népei is. Királyunk születésnapja minden évben a nemzet legbensőbb érzelmi megnyilatkozásának a napja. Amde, sohasem volt nagyobb ebbeli örömeink s királyunk javáért, boldogságáért sohasem szálltak a nemzet ajkáról buzgóbb imák, hálaadóbb zsolozsmák az

Ég urához, mint most, a mikor királyunk születésének nyolcvanadik évfordulója összeesik egy szebb kornak a hajnalhasadásával, a mely egy káprázatos jövőnek a tündérképét varázsolja lelkiszemeink elé.

Már-már úgy látszott, hogy letér ez az ország a haladás útjáról, melyen pedig az alkotmány visszaállítása óta oly nagyot és fényeset alkotott. S attól lehetett tartani, hogy a király, ki 1867. óta nemcsak legbuzgóbb öre volt a dualizmusnak, hanem gazdasági és kultúrtörékvéseinknek is a leglelkesebb pártolója, uralkodása utolsó éveiben kénytelen lesz konstatálni, hogy a nemzet kibékítésére és megnyugtatasára irányuló több évtizedes fáradozása hiábavaló volt.

A nemzet jobb ösztöne azonban még idején elejét vette a katasztrófának és a midőn Khuen-Héderváry, mint a király bizalmasa arra a feladatra vállalkozott, hogy a nemzet és a korona közti harmóniát helyreállítván, újból a békés haladás és a fokozatos fejlődés útjára tereli a nemzetet, az ország lelkesedéssel üdvözölte ezt a vállalkozását. Az isteni gondviselés jóakaratából épen a király 80-ik születésnapjának az előestéjén állott be ez a szerencsés fordulat a magyar közvéleményben.

A király hívó és biztató szavára újból csatasorba állottak mindazok, a kik a múltban is jelentékeny szerepet vittek az ország anyagi és szellemi felvirágoztatásában és a kiket a megtévesztett közvélemény néhány

évre leszorított volt a közéleti tevékenység mezejéről.

A királyi család tagjai, külföldi uralkodók megható módon ünneplik I. Ferenc József születésének 80-ik évfordulóját. Az örömből és ünnepségből az alattvalók is kiveszik részüket, ámde kétségtelen, hogy legőszintébb megnyilatkozása az érzelmeknek az a hódolat, melyet a magyar nemzet juttat kifejezésre a felségével szemben ebből az alkalomból is. A magyar nemzet ezen az egész civilizált világ által megünneplendő napon teljes értékében appreciálja azt a jóságot és azt a gondozást, a melylyel ez a legalkotmányosabb magyar király hosszú uralkodása alatt elhalmozott bennünket.

Valóban a legalkotmányosabb magyar király ő, aki eddig Magyarországon trónján ült. Büszkéek vagyunk I. Mátyás igazságszeretetére és joggal hivatkozunk Nagy Lajos lovagiasságára. Fölvilágosodottságával Könyves Kálmán valamennyi kortársai közül kiemelkedik, de elfogulatlanul ítélve történelmünk tanulságait, konstatálnunk kell, hogy alkotmányos érzelem és alkotmánytisztelet dolgában senki sem vetekedhetik I. Ferenc Józseffel, még maga a magyar alkotmány megalapítója, Szent-István sem.

Igaz, hogy 18 éves korában a trónra jutván, nem alkotmányos szellemenben kezdte meg az uralmát, de minél inkább megismerte a maga és nemzete helyzetét, az élettapasztalatok és megpróbáltatások sorozatán ke-

Ferenc József ifjúsága.

A jövőendő uralkodó nevelését Bombelles Henrik grófra bízták. Ez a választás azért volt meglepő, mert Bombelles francia születésű volt, habár már gyermekkorát is a forradalom elől menekülő családjával Ausztriában töltötte. Testvére, Bombelles Károly gróf arról lett nevezetes, hogy Metternich herceg igen kényes missziót bízott rá. Mária Lujza második házasságban Neipperg Adám grófnak lett a felesége, a ki még férje, Napoleon életében fiugyermeket szült. Napoleon halála után felesége lett Neippergnek, aki azonban már néhány év múlva, 1828-ban meghalt. A bécsi udvar most arról akart gondoskodni, hogy Napoleon özvegye rangjához illőbb életmódot folytasson és főudvarmesterül Bombelles Károlyt adta melléje, aki csakhamar Párma miniszterelnöke is lett. De Bombelles is megnyerte Mária Lujza szívét és 1834-ben titkos házasságban harmadik férje lett.

Bombelles Henrik is Metternich hercegnek korlátlan bizalmát bírta. Halálakor a kancellár így nyilatkozott róla: „Bombelles gróf azok közül a csekély számú emberek közül való volt, akik azt gondolták, amit én gondoltam, azt látták, a mit én láttam, azt akarták, a mit én akartam. Ebből az következik, hogy Bombelles

csak árnyéka volt a kancellárnak és hogy nem volt önálló véleménye. Wessenberg azt írta róla, hogy csak fiktív jámorságával és a jezsuitákért való lelkesedésével vált ki. Zsófia királyi hercegnő is akképp vélekedett, hogy Bombelles nem tud megfelelni a hercegnevelés feladatának s ezért nem akart belenyugodni Metternich választásába, de a hatalmas kancellár ellen nem tudott akaratának érvényt szerezni. Ezekkel a rosez véleményekkel szemben figyelmet érdemel Heffert véleménye, a mely szerint Bombelles előkelő gondolkodó, finom modoru, sokat tudó, érett belátásu és sok tapasztalatu ember volt, de ugyanez a történetíró azt is mondja, hogy az első tanítók választásánál sok hibát követtek el, már pedig ezért első sorban mégis csak Bombelles volt felelős.

Bombelles elkísérte a Bécsből menekülő udvart Innsbruckba és itt kevésbé szerencsés szerepet játszott. Metternich Londontól azt írta Ferdinándnak, hogy ne tegyen tovább concessziókat és hogy mindenben kövesse Bombelles tanácsát. Bombelles tanácsai nagyon rosszok voltak; Wessenberg őt teszi felelőssé Zsófia hercegnőnek szenvedelmes szavaiért, a melyeket a bécsi küldöttséghez intézett és a melyek végekképp mefosztották az uralkodó családot népszerűségétől. Wessenberg, a ki ekkor Innsbruckba hívták, hogy a megalakítando minisz-

tériumban az elnökséget elvállalja, az volt legelső dolga, hogy Bombelles grófot az udvartól eltávolította.

Ferenc József igazi nevelője Coronini gróf, egy komoly, kötelességtudó tiszt volt, aki inkább szigorúságra, mint engedékenységre hajlott. A kaionai tudományban Hauslab ezredes tanította a trónörököst, aki tizenharmadik évtől fogva az összes fegyvernemekben kitünő gyakorlati oktatást nyert. Epp oly alapos volt Ferenc József tanítása a természetrajzi és technológiai szakokban. Tizenhatodik évétől fogva megkezdődött a tanítás a filozófiai és államtudományi szakokban. A filozófiát Rauscher apát adta elő, akinek alapelvei szigorúan egyháziak voltak ugyan, amellet azonban alaposan ismerte a filozófiai és teológiai irodalmat és növendéke, haláláig a legnagyobb tisztelettel és szeretettel ragaszkodott hozzá.

Fontosabb volt a jövőendő uralkodóra nézve a politikai és jogtudomány. Metternich és Bombelles szellemének felelt meg, aki már elkészítette a tantervet és meg is kezdte a tanítást, amikor Coronini gróf kifogást tett ellene, mert az ő kaionai érzésének nem tetszett Janke intranzigens buzgalma. Ekkor Janke helyébe Pilgram államtanácsost hívták meg és rábízták a tanítók választására. Pilgram mindeneke előtt arról gondoskodott, hogy ne Rauscher apát adja elő a jövőendő uralkodónak az egyházjo-

resztül végre is a magyar alkotmány helyreállításában és annak tisztelt-bentartásában látta Magyarországot, a kettős monarchia és a Habsburg-dinasztia jövőjének, hatalmi pozíciójának a leghatályosabb biztosítékait. A viszonyok helyes megítélése alapján az 1867-iki kiegyezés által I. Ferenc József Magyarország diplomáciai, hatalmi és európai állását végre tartósan rendezte.

Nem kisebb érdeme, hogy hatvankét évi uralma alatt a régi rendi szerkezetű, középkori alkotmánnyal bíró Magyarországot teljesen átalakította, modern állami és kulturális intézményekkel látta el. S ne felejtjük el, hogy az 1848-iki törvényekben biztosított alkotmányos polgári és politikai szabadságot, ennek legfőbb vívmányát, a polgári egyenjóságát is I. Ferenc József uralkodása alatt léptették életbe.

Hosszu, de áldásdus uralkodása nemcsak a király személye iránti szeretetet hatványozta meg alattvalóinak a lelkében, hanem mint államformának, a királyságnak az eszméjét és kultuszát is nagy mértékben népszerűvé tette. A magyar nemzet lojalitása és királyhűsége nem mai keletű. Ezredéves tulajdonságai azok a honfoglaló magyarnak. És még az 1848-i szabadságharcot is Szent-István koronájának a dicsőségeért vívták meg. Olyan általános és a magyar szívekben olyan mélyen gyökeredző a koronához és a monarchikus államformához való ragaszkodás, hogy a 48-as kormány legradikálisabb tagja, Szemere Bertalan is, mikor már minden rombadőlt, Orsovánál elássa a szent koronát, hogy el ne vesszen, vagy baj ne érje és hogy kedvezőbb idők beálltával meg lehessen azzal koronázni a magyar királyt.

S mind az a pietás és hódolat, melylyel a magyar nemzet a szent korona és a monarchikus államforma iránt viseltetik, lebilincselő formában jut kifejezésre abban a rajongó sze-

retetben, melylyel az ország minden lakója a király személye iránt viseltetik. A nemzet és a király közti összhangot csak az utolsó évek szomorú eseményei zavarták meg némileg, de hála népünk józan ítélőképességének, ez a nyomasztó incidens is csakhamar véget ért. A király ma megint teljes egyetértésben él nemzetével és az ő jószágának a melegítő sugarait érezzük lépten-nyomon.

Adja az ég, hogy agg királyunk még évek hosszú során át testi és szellemi frissessége teljességében lehessen a támogatója és előmozdítója a magyar nemzetnek a kulturális és gazdasági fejlődésre irányuló nehéz munkában. A hálás magyar nemzetnek királyunknak ez a 80-ik születésnapja nagy ünnep. Egy nemzet hő imája száll mindenfelől az éghez. És milliók ajkáról hangzik a zsolozsma: Eljen soká a magyar király!

Az alispán és a szociálisták. A marosvásárhelyi szociáldemokrata párt a minap kérvényt nyújtott be Marosvásárhelyre. Arra kérte a megye alispánját, hogy utasítsa a főszolgabírákat és a hatóságokat, hogy a szociális népgyűlések elé ne gördítsenek mindenféle akadályokat és ne akadályozzák meg a párt működését. A szociáldemokrata párt kérvényére ma a következő érdekes átiratot kapta: A mai napon átnyújtott kérvényükre értesítem, hogy egyidejűleg kiadott értesítéssel utasítottam a vármegye összes szolgabírait és Szászrégen rendezett tanácsú város rendőrkapitányságát, hogy a pártvezetőség által oda partgyűlések megtartásának tudomásvétele tárgyában beadott kérvények elintézésénél minden esetben a gyűlekezési és egyesülési jog lehető legliberálisabb értelmezésével járjanak el. Figyelmébe hoztam a főszolgabíráknak és rendőrkapitánynak a párttagok kiválóan fontos szociálpedagógiai hatását, azt a megmérhetetlen intellektuális előnyt, ami a népfelvilágosítása és a modern progresszív eszmerámlatoknak körbém való terjesztése nyomán szükségképpen támad és utasítottam ez alapon őket, hogy a pártvezetőség kérésének kezelésében a szempontokra vetvén a fősúlyt, azokat minden akadékoskodás nélkül intézzék el. Marosvásárhely, 1910. augusztus 16. Boda Jenő alispán-helyettes.

gosan komoly volt s annak teljesítésében, a mit szülei és tanítói tőle kívántak, nagyon kötelességtudó volt, gondolkodása józan s a gyakorlati tevékenységre irányuló, tudományos és művészi célokat nem lelkesedő, habár fiatal korában ügyes rajzoló volt, értelmes és jó fel fogású, kitűnő emlékező tehetségű, de határozott sajátosság nélkül való volt. Amikor Hauslab ezredes a tizenhárom éves fiú tanítását megkezdte, ez elzárkózott és szófukar volt, de ez az elzárkózottsága, amely talán csak Corenini zordságának felelt meg, később megszűnt. Mihelyt ifjú lett, szabadabb, frisebb vonás mutatkozott rajta, kitűnően ült lovon s nagy biztosságot mutatott az emberekkel való érintkezésben.

Fiatal korában került a trónra, ami anyjának és Ferdinánd király feleségének volt a műve; az utóbbinak könnyebben esett a trónról való lemondás, mint Ferdinándnak. Schwarzenberg herceg már november közepén tudatta ugyan miniszterársaival, hogy Ferdinánd le akar mondani, de még Ferdinánd királynak is nehezebb esett a hatalomnak árnyékától megválni; még a formális lemondás napján is habozott és kijelentette, hogy a trónon akar maradni. Több napig tartott nála ez a belső harc, a míg egyszer az a víziója támadt, hogy atyja áldva tette kezét Ferenc József fejére és csak ekkor engedett környezetének uszolásának.

A megkárosított aradi ipartestület.

— Az előjáróság üése. — Hatósági vizsgálatot kérnek. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

A közelmúlt napokban hírt adtunk arról a feltűnést keltő vizsgálatról, amelyet a rendőrkapitányi hivatal tartott az ipartestület ellen s amelynek folyományaképpen az ipartestület könyvvezetése körül szabálytalanságokat állapított meg, amely huszezer korona kárt jelent a testületnek. A vizsgálat eredményéhez képest a főkapitány felhívta az ipartestületet, hogy a kérdéses dolgok tisztázása végett előjárósági gyűlést hívjon össze, s tegyen kimerítő jelentést, hogyan és miképpen jöttek, illetve jöhetnek létre a szabálytalanságok. Ma délután öt órakor tartott ülést az ipartestület előjárósága, s azt határozták, hogy a főkapitány, illetve az iparhatósági biztos által megállapított szabálytalanságok tisztázása végett hatósági vizsgálat foganatosítását kéri.

Az ülésről az alábbiakban számolunk be:

Steigerwald Alajos ipartestületi elnök nyitotta meg az ülést és első sorban az új iparhatósági biztest, Bittner Róbert rendőrfogalmazót üdvözölte. Majd néhány szóval vázolta azokat a körülményeket, amelyek a mai rendkívüli gyűlés összenívására késztették az elnökséget.

Kaszab Géza titkár felolvasta a rendőrkapitányi hivatal, mint elsőfokú iparhatóság szóban forgó végzését, amely a következőleg hangzik:

Az aradi ipartestületen 1910. évi július 28-án megtartott vizsgálóbizottsági ülésről többrendbeli many és szabálytalanság jutott tudomásomra. Ezenfelől felhívom az aradi ipartestület előjáróságát, hogy az onnan iparosok és segédek nyilvános nyilatkozatát 90 napi határidő alatt újra írtassa fel, továbbá, mint ahogy a főkönyvben eszközölt leírásokkal a leírást elrendelő határozat szama és a leírás kette feljegyezve nincsen, annak megállapíthatása céljából, hogy a leírások jogai eszközöltettek-e, utasítom a testület előjáróságát, hogy 8 napon belül összehívandó rendkívüli ülésben állapítsa meg, hogy az eszközölt és kezelt aradával „Hönig” aláírásával ellátott szabálytalan leírások ki által és mily jogon eszközöltettek, hogy vajon a leírást teletlenként és egyenként elhatározta és jóváhagyta-e a testület előjárósága, végül, hogy a leírni határozott tételek részletes leírása melyik előjárósági jegyzőkönyvben található. Utasítom a testület előjáróságát, hogy az idovago jegyzőkönyvet eredetiben 15 napon belül megtartandó rendkívüli előjárósági ülés jegyzőkönyvével együtt az elsőfokú iparhatóságának, mint felügyeleti hatóságnak mutassa be, amennyiben a jegyzőkönyv nem tartalmazza, a fenti kérdésekre kimerítő választ és tájékoztatást adjon annak megállapítása végett, hogy a testület könyveiben, mint hiteles okmányokban a jogtalan leírásokat ki eszközölte és azokért az anyagi felelősséget ki viseli. Utasítom egyben a testület előjáróságát, hogy nozzam 15 napon belül részletes jelentést tegyen az illetékes szabálytalanul leírt tételekről s adjon felvilágosítást afelől, hogy jelenleg is iparúzó és megfelelő végrehajtással alappal rendelkező tagok tagdíja miért iratott le? Arad, 1910. évi augusztus 9-én. Sáriot Domokos a. k. főkapitány.

Kaszab Géza terjeszti elő az előkészítő-bizottság javaslatát, amely a következő:

Az iparosok nyilvántartásának újból való felfektetésére 1910. december 31-ig kér a testület halasztást.

Az előjáróság ehhez egyhangúlag hozzájárult.

Az előkészítő-bizottság azt javasolja, hogy a főkönyvekben előforduló szabálytalanságokra

got, hanem a sokkal mérsékeltbb fölfogású Kolumbus József kanonok. Rauscher az azt bizták, hogy növendékének az angol alkotmánytörténetről tartson előadást. A magán- és büntetőjogot Lichtenfels, az államtudományokat későbbi elnöke vállalta el; a politikai tudományokban Fraenzl és Neumann Lipót osztozkodtak.

Amikor ezeket a viszonyokat áttekintjük, azt látjuk, hogy kétféle világnézet harcolt a jövő uralkodó lelkéért. Metternich, Bombelles és Rauscher az ő politikai egyházi rendszereknek igyekeztek őt megnyerni, míg a hivatalnokok és katonák, Pilgram és Lichtenfels, Coronini és Hauslab minduntalan arra figyelmeztették, hogy a modern életviszonyokat is méltatni kell. Az utóbbiak sem voltak a liberális tanítás hívei; a régi Ausztria álláspontjára helyezkedtek, de mégis azon fáradoztak, hogy a trónörökös ne hozzák ellentétbe kerüljön az eszméivel. Ezek az ellentétek azok, amelyek Ferenc József király egész életén keresztül vonultak és rajta uralkodtak. Kora ifjúságában Metternich befolyása minden más befolyást háttérbe szorított, később azonban a szabadabb fölfogás jutott érvényre.

Amerling képe Ferenc József királyi herceget rendkívül szép, szőke, hatéves fiúnak mutatja be; nagyon meggyerők azok a képek is, amelyek a karcsú ifjú trónralépésének idejéből valók. Karakterének kiválóbb vonásai már korán mutatkoztak. Korához képest túlsá-

vonatkozólag az előjáróság a következőket mondja ki:

Az inkriminált leírásokat egyedül Hőnig csinálta. A leírások eszközésére az 1907. decemberi előjárósági ülés bizottságot küldött ki, amelynek Hőnig is tagja volt. A leírásokat azonban tételesen nem határozta el az előjáróság és azokat jóvá sem hagyta, természetesen, hogy arról szóló jegyzőkönyv sem létezik. Az ügy pontos és végleges tisztázása végett az előjáróság felkéri az elsőfokú iparhatóságot, hogy a könyveket hatóságilag vizsgálta meg.

Ezután Hőnig Ottó jelentkezett szólásra, aki eljárását kimagyarázni, mentesíteni igyekezett. Elmondta, hogy a leíró bizottság nem ült össze csak nagy ritkán s ő a leírásokat teljes jóhiszeműleg végezte. Az előbbeni titkárokat vádolja mulasztással. Beszédét pedig azzal fejezte be, hogy megvádolta Kaszab Géza titkárt, hogy ezt az ügyet rosszakarattal kezelte az előjáróságot ellene hangolni igyekezett.

Kaszab Géza az előjáróság helyeslése mellett visszautasította ezeket az alaptalan vádakokat.

Ezután az előjáróság egyhangulag magáévá tette az előkészítő bizottság javaslatát. Több kisebb jelentőségű ügy letárgyalása után az előjárósági ülés véget ért.

A Nagyasszony hagyatéka.

— Damjanich-ereklyék az aradi múzeumban. — Csernovics Diodor ajándéka. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

Az aradi 48-as ereklyemúzeum nagyjértékű gyűjteménnyel szaporodott meg ma. Csernovics Diodor dr. miniszteri tanácsos, néhai Damjanich Jánosné unokaöccse, a Nagyasszony végső óhajához képest, a Damjanich János után megmaradt tárgyakat átadta a Kölcsey-Egyesületnek, hogy ez az ereklyemúzeumban helyezze el és őrizze meg azokat. De átadta Csernovics dr. saját jóvoltából a Damjanichnéra vonatkozó nem kevésbé értékes tárgyakat is, melyeket a Nagyasszony neki és testvéreinek hagyományozott. Csernovics dr. úgy vélte, hogy fél kötelességet teljesít, ha csupán a tábornokra vonatkozó tárgyakat adja át az ereklyemúzeumnak. Az özvegy hatvan esztendőn át gyászolta férjét. Hatvan esztendőn át fekete ruhát hordott, hatvan esztendőn át gondozta az árvákat, ápolt a betegeket, az aggokat, az elhagyottakat.

A női erények tündöklő mintaképe legálább emlékében egyesüljön a legvittebb magyar tábornokkal, akit a mostoha sors alig egy évi házasság után szakított el tőle. Amint Damjanich fogalomává vált, azzá kell lennie a Nagyasszonynak is. Az emléküket megőrző tárgyaknak együtt, egymás mellett kell helyet foglalniuk.

Az átadás ma délelőtt tíz óra körül ment végbe a jószágigazgatóság tanácstermében. A Kölcsey-Egyesület részéről Varjassy Árpád kir. tanácsos jelent meg, aki hálás szavakban mondott köszönetet Csernovics Diodornak nagyjelkü ténykedéséért.

Damjanichra vonatkozólag tizenhét, Damjanichnéra vonatkozólag ötvenkét ereklye jutott a Kölcsey-Egyesület tulajdonába. A tárgyakat nyomban elszállították és szeptember közepétől fogva közszemlére lesznek kiállítva az ereklyemúzeumban.

Az átvett tárgyak jegyzéke itt következik:

(A Damjanich János-ereklyék.)

1. 1848. október 6-án hajnali 4–5 óra között feleségéhez írt utolsó sajátkezű, imája a Nagyasszony által fekete rámba foglalva.

2. Cimerével ellátott pecsétgyűrűje, melyet haláláig viselt.

3. Hajából készített emlék; a hajfonat egy levélnehezékbe van rejtve, egy sirt és szomorufüzfát ábrázol.

4. Nyakendője, melyet 1849. évi október hó 6-án a bitófa előtt eldött le nyakáról s melyet Sujánszky minorita lelkész útján feleségének küldött.

5. Magyar érdemrendje.

6. Esetnagyságu olajba festett arcképe (honvéd tábornoki ruhában.)

7. Tabori látesőve.

8. Anyaórája, melyet találáig a tábornok, azután özvegye viselt.

9. Rabláncából készült vasgyűrű, mely özvegye ujján viselve vékonyra kopott.

10. Levélnehezék a tábornok íróasztaláról.

11. Damjanich János tulajdonát képezett tabori karazék (a tábornok otthon használta.)

12. Tábornoki ruhájának piros színű bőlése. A Nagyasszony sajátkezű írásával ellátott papírlap a ruhadarabhoz hozzá van tűzve.

13. Pénztárcája, benne sajátkezű jegyzetek és feljegyzések összefűzött lapokon.

14. Feljegyzési lapok (a boríték női kézimunka) sajátkezű feljegyzésekkel 1838-ból.

15. Feljegyzési könyvecske sajátkezű jegyzetekkel 1848–49-ből.

16. Aprópénztárca (két gyűrűvel ellátott zsák) valószínűleg Damjanichné kézi munkája.

17. Nagyobb tárcája.

(Damjanich Jánosnéra vonatkozó ereklyék.)

1. Menyasszonyi fátyol 1849-ből, melyet esküvőjekor viselt. A Nagyasszony sajátkezű írásával ellátott papírlap a fátyolhoz hozzá van tűzve.

2. Nemzetiszínű kokárda (a Nagyasszony 1860 körül viselte)

3. Karperec, a pesti 1849. évi vértanúk neveinek kezdőbetűivel ellátva (mellette papíron a vértanúk nevei, ugymint Batthyány, Csányi, Jeszenák, Perényi, Szacsavay, Vörösmarty, Csernus, Giron.)

4. Fa-faragvány, mellesett. (Teleky Domokos sajátkezű munkája.)

5. Egy aradi 1849. évi évben bebörtönzött honvéd fogoly által készített karperec.

6. Kaucukból készült rablánc utánzat, hosszú tüvel ellátva (kezdő esattnak használta)

7. Damjanichné által viselt rabbilincs alakú karperec.

8. Fénykép album egyes 1848–49. évi honvédtábornokok arcképeivel.

9. Özv. Batthyány Lajosné arcképe levélnehezék alá ragasztva.

10. Feljegyzési könyvecske 1851-ből a Nagyasszony sajátkezű jegyzeteivel.

11. Pénztárcája 1852-ből. A tárcában papírlapok emléksorokkal.

12. Leánykori pénztárcája.

13. Csernovits Emiliához írt üdvözlő vers 1838-ból (a vers papírszeletre van nyomtatva.)

14. Sajátkezű utazási jegyzetek 1860-ból.

15. Pecsétnyomója D. E. betűkkel.

16. Papírvágó kés Damjanichné asztaláról. (1871-től kezdve biztos, hogy asztalán feküdt.)

17. Gyűszűje.

18. Kötő gyűszűje.

19. Íróasztalán fekvő léniaja.

20. Íróasztalán fekvő régi író mappája.

21. Levélnehezék (Csernovits Diodor ajándékozta a Nagyasszonynak.)

22. Női hajfonat gyűjtemény dobozban (családi hajak).

23. Az aradi vértanúk 25 éves emlékére vert érem 1874-ből.

24. Hajból font zsinór és osatt, (ruhadísz.)

25. Régi tárcája virágokkal díszítve.

26. Négy képeslap a Tátrából (a Nagyasszony ott tartózkodása alatt maga vásárolta.)

27. Kiadási napló (sajátkezű feljegyzésekkel.)

28. Jótékonycélu gyűjtőívek jegyzéke (sajátkezű feljegyzésekkel.)

29. Lussin Piccoló utazási jegyzetek (sajátkezű írás.)

30. Kiadási jegyzőkönyvecske 1880-ból (sajátkezű jegyzet.)

31–34. Szeművegek tartóban és tartó nélkül.

35. Damjanich Jánosné névjegyének negatívja.

36. Kérvények, iratok egy újságpapírosban, köztük az a kérvény, melyet a Nagyasszony a helytartó tanácshoz intézett, hogy férje holttestét a mácsai kertből elvitethesse. A kérvényre a helytartó tanács elutasító végzése reá van vezetve. A kérvény kettő van szakítva.

37. Menyasszonyi koszoru sajátkezű, írással.

38. Győri honvédegylet arcképcsoportja.

39. Vértessaljai tanítóegyesület disztagsági oklevele.

40. Priel Zebeek zsidó jótékonyági egyesület disztagsági oklevele.

41. A délmagyarországi általános kiállításán női kézimunkákért nyert bronzérem és oklevél.

42. Aradi hivatalosolgák betegsegélyző és temetkezési egyletének disztagsági oklevele.

43. Két darab Zichy Mihály-féle kép 1849. és 1867.

44. Szolnokmegyei tanítóegyesület disztagsági oklevele.

45. Nemzetiszínű diszoklevél-tok körülcsavarva különböző szallagekkal.

46. Magyar gazdaasszonyok árvaházának 50 éves évfordulóján Damjanichnéhoz írt üdvözlő nemzetiszínű tokban.

47. Növénygyűjtemény 1851-ből, sajátkezű írással ellátva.

48. Velencei tüvegforgó, tokkal.

49. Péczely dr. által rendelt orvosságok gyűjteménye egy tárcában (állandóan használta.)

50. Utolsó kézimunkája (kötés a tükkel.)

51. Tollszára és tolla, melyivel utolsó aláírását halála előtt egy héttel írta, (az aláírás az aradi vesztőhely megváltására irányuló felhívásra vonatkozott.)

52. Koporsójának kulcsa.

(Egy kis vers.)

Különösen a Damjanichnéra vonatkozó ereklyék telve vannak érdekességekkel. Nagyon érdekes az az üdvözlő-vers, amelyet egy ismeretlen bódolója írt a Nagyasszonynak 1838-ban, amikor 16–17 éves lehetett. Damjanichné egy aradi műkedvelő előadásán „Norma”-ból Adelgizát énekelte. Hogy a sikere nagy lehetett, azt bizonyítja ez a kis dícsőítő versike:

Nemes

Csernovits Emilia kisasszony,
mint Adelgizához.

— Norma, a fényár-pont, bár dus sugarakkal
[előzzen,

Ámde szerény fényed tulhat a sugarakon.
Angyalok által küld sokszor segédelmet az Ég is,
Külkecsed és lelked menyai lényre mutat.

Ó-Aradon Május 31. 1838. esztendőben.

(Az elutasított Nagyasszony.)

Nagyon érdekes az a kérvény, amelyet a Nagyasszony 1864-ben a kir. helytartóhoz intézett, hogy férje holttestét elvitethesse a mácsai kertből. Ez a kérvény így hangzik:

Kegyelmes uram! Nem akarom sok szavak által untatni, hanem röviden kérelmemet főméltságodnak előterjesztem. Tizenöt év előtt a szent síromnak Mácsán, Csernovits Péter kertjében találtam menhelyet. De másfél év előtt a mácsai birodalom gróf Károlyi Györgynek eladatott. Kötelességnek tartván az idegen birtokból imádott férjem osontjait áttétetni ugyanarra helyben levő oláh templom családi sírboltjába, de a papság erre az engedélyt egészen megtagadta. Nem tudom ebben mit látnak, mitől félnek? Tehát főméltságodhoz alázatos kéréssel közeledem, hogy méltóztatásuk nekem egy felhatalmazást kézbesítsenek, hogy akadály nélkül teljesíthessem szent kötelességem, mert ha a mostani birtokos nem akarja a sírdombot kertjében és a papság ellenszi az eltávolítást, tehát csak Kegyelmes Uram képes

nagy hatalmával fogva ezen függő állapoton egy szóval segíteni.

Kérelmem kegyes teljesítését esedezve, vagyok Főméltóságod

alázatos szolgálója

Pest, március 8 864.

Damjanich János özvegye.

Ugyátszik, a helytartó-tanács nagyon haragudhatott a tábornokra, mert Damjanichné néhány hét múlva a következő választ kapta:

— A magyarországi kir. helytartó ur önmagyméltóságának f. évi április 3 án 2610. sz. a. kelt kegyes intézkvénye szerint 6 cs. kir. apostoli Felsége legfőbb határozványával azon kérelemnek, hogy Damjanich János kivégzett forradalmi tábornok földi maradványai jelen nyughelyükről a mácsai esaládi sirboltba helyeztessenek át, helyt adni nem méltóztatott. Aradon, április hó 6-án. 1864. Szerb, s. k.

Az aradi király-ünnepségek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

A nagyszabású ünneplésből, amelyet amonorchiban mindenfelé rendeznek, Arad városa is kivieszi a maga részét.

Ma este nyolc óra után a vaggengyári zenekar hangja mellett lampionos menet járta be a város utcáit, amelyeken ezrekre menő sétáló közönség hömpölygött. A lampionos menet az Attila-tér, Kápolna-, Fábán-, Kazinczy-, Weitzer-, Batthyány-, Széchenyi-utcák. József főherceg-ut jobb- és baloldalán, Andrássy-tér, Vörösmarty-utca, Szabadság teret megkerülve, Atzél Péter-, Deák Ferenc- és Kápolna-utcaán vonult el. Az utvonalon, a melyen a menetet haladt, a házak nemzetiszínű zászlókkal voltak díszítve, a kivilágítás azonban meglehetősen gyengén sikerült. A középületek ablakain kívül csak itt-ott egy-egy lakás ablakai voltak kivilágítva és a főtér néhány kirakatában volt az ünnepre emlékeztető dekoráció. Ugyancsak zenés takarodó volt ma este a várban is, míg holnap reggel a katonazenekara lampionos felvonulás utvonalaiban zenés ébresztőt rendez.

Nyolc órakor tábori mise és katonai parádé lesz a marosi félszigeten, míg tizenegy órakor a város díszközgyűlést tart, amelyen a helyőrség 15 tagú küldöttsége is megjelenik.

A holnapi díszközgyűlésnek még a következő érdekes program-pontjai vannak:

A törvényhatósági bizottság határozatának megfelelően határozatilag való kimondása, hogy:

a) a jelenlegi Óvartér „Ferenc József” városrésznek neveztetik el;

b) „I. Ferenc József ösztöndíj” címen minden évben az évi költségvetésbe — felső ipariskolai tanulók jutalmazására illetőleg segélyezésére 500 koronát vesz fel.

VIDÉK.

A kisjenői ipartestület ünnepe. A kisjenői ipartestületnek Szent-István napján nagy ünnepélye lesz. A testület új lobogójának felszentelése fog véghes menni nagyobb ünnepségek keretében. Az ünnepély reggel istentisztelettel kezdődik, azután a templom előtt felállított sátorban fog végbe menni a zászlószentelési aktus. A zászlóanyai tisztet gróf Wenckheim Frigyesné fogja betölteni; a gróf családát, mivel Wenckheim Frigyes Ischlben tartózkodik, Wenckheim László gróf országgyűlési képviselő fogja képviselni, aki nagyobb alapítvánnyal járult az egyesület vagyonához. A zászlószentelést megelőzőleg vasárnap leplezték le az ipartestület helyiségében megtartott díszgyűlés alkalmával

Wenckheim Frigyes gróf arcképét, aki 3000 koronás alapítvánnyal örököltette meg nevét a kisjenői ipartestület történetében. Az arcképleplezés alkalmával Tokay János ipartestületi elnök tartott szép beszédet. A művészi kivitelű arcképet, amely a gróft polgári ruhában ábrázolja, Veres Gusztáv békéscsabai festőművész festette.

Vasgyurók uszónadrágban.

*

Tessék felöltözni! — mondja a zsűri.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

Kánikula van. A mi polgári barométereink ugyan nem igen érzik a türehtetlen meleget, de a naptár szerint csakugyan benne vagyunk a legnagyobb nyári forróságban. Ez magyarázza meg, hogy az atlétáknak nagyon melegük van.

Az atléták!... Kikért rajong most Nagyvárad minden népe? Az atlétákért. Czája, Hackensmiedt, Jack Jensen, Hohenbügler, Nagy Sándor, Jonescu. Mind ott vannak a cirkuszban. Török, préselik, dagasztják egymást, rettenetes izmaik dolgoznak keményen és a vonzó Horváth Kolosseum nagy vászna alatt izgalommal, eltikkadva lesi a kánikulai tout Nagyvárad, hogy melyik birkozó hány perc alatt győri le a másikat. Szóval nagy az érdeklődés az izomfuk iránt.

Czája!... Czája!... Jobb hangzású név ez már Nagyváradon, mint valami pesti primadonna neve. A magyar birokemester elegáns, szép legény s Nagyváradon különösen szeret birkózni.

Misem természetesebb tehát, minthogy Czája és társai hírére zsufolásig megtelt a kis aréna. És különösen sok volt a divatos női kalap: a hölgyek érdeklődtek. Ah és mily nagy volt a meglepetés! Dörgő taps.

— Most! Most! Jönnék!

És megjelentek nagy tömegükkel a bajnokok, gyöngén felszerelve, — egy kis fürdőnadrágban. A hatalmas izmok pompásan érvényesültek, de egy kissé több látszott belőlük a kelletténél.

A meglepetés vegyes moraja zúgott a kolosseumban.

— Melegük van! Jól kiöltöztek! — hangzott magasabbról.

— Nagyszerű ötlet! Fürdőnek a dícsőségben! — mulatott a többség.

Általában mindenki derültnek mutatkozott, csak egyes, vékony dongájú férfiak boszankodtak feleségük önmagya tulságos lelkesedése miatt.

És még valakinek nem tetszett a kánikulai est. A zsűrinek. Két zsűritag ugyanis — tanár. Lakatos és Lobermayer középiskolai tornatanárok tagjai a zsűrinek s ők óvást emeltek a nagy nekivetkezés miatt.

A bajnokok ezalatt már nyomkodták egymás meztelen izmait és izzadtak így is szörnyűképen. Kövér verejtékecsppakkal válaszoltak a tanár urak aggodalmaira.

A tanár urak azonban nem sokba veszik a verejtékezést — és kérelmet intéztek a rendőrkapitánysághoz, hogy a birkozó bajnokokat kötelezze valamivel több ruha viselésére.

Róza grófné.

— A nagy nő dicsekvései. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 17.

Megirtuk, hogy a züllésben elhunyt Schönberger báró özvegye, a szép, a nagy Wallenstein Róza ismét férjhez ment. Feleségül vette Hohenau német gróf, aki távoli rokona a német császárnak. A magyar kassziros leányból így németbirodalmi grófné lett és lehet, hogy nemsokára egy asztalnál eszik majd a szép bajszú Vilmos császárral.

Megirtuk, hogy Herkulesfürdőről hirtelen elutazott a különös pár. Onnét Palicsfürdőre mentek, ahol a nagy nőt fölismerie egy szabadkai hírlapíró.

Ott sétált a palicsi strandon, amikor a tudósító találkozott vele.

— Csókolom a kezeit méltóságos asszonyom!

A grófné esodálkozva nézett rája, mert hogy inkognitójának így vége szakadt. Megpróbálta azonban tovább is ragaszkodni hozzá és németül felelt:

— Nem ismerem Öt. Beszél németül, vagy franciául?

— Ahogy parancsolja.

— Akkor talán németül.

— Legjobb lesz mégis magyarul. Tán csak nem felejtette el az anyanyelvét, meg a székszárdi öreg Lénárd bácsi (a tanító) ákom bákom betűit.

Most már magyarul beszélt a grófné:

— Ne jó. Hát kiesoda maga és honnan ismer? Szekszárdról? Hisz az régen volt. Mindegy: tényleg én vagyok a Wallenstein Róza.

— És a kísérője?

— Férjem, Hohenau gróf.

— Akkor hát nem is báróné, de grófné.

— Igen. Azt tudja, hogy Schönberger meghalt. Már régen szakítottunk, gyászévet nem kellett tartanom, hát feleségül mentem a grófhhoz, aki rajongásig szeret. Maga persze most azt hiszi, hogy a férjem olyan gróf, mint amilyen báró volt Schönberger. Elzúllott, koldus. Hát nem. Hohenau gróf többszörös milliommós s ha valamelyikünk részéről anyagi érdek is volna a házasságban, úgy az csak én lehetek.

— Azt beszélük, hogy Önnek is millió vannak.

— Többes számban nem nagyon vannak. Az ingatlanaim érnek valamit, de az egész vagyonom nem lehet több két-három milliónál. A férjemnek pedig az anyai öröksége is tízszer ennyi.

— Mit csinálnak itt Palicson? Hisz ez nem világfürdő?

— Én már meguntam a zajt. Csöndes, nyugodt helyen akarok pihenni. Tulajdonképen nem is tudtam, hogy létezik Palics. Szabadkára jöttünk, mert jó lovakra van szükségünk új versenystállónk részére, de itt maradtunk volna Palicson, ha lakást lehetett volna kapni. Bejelentettük a pénztárnál, de azt mondták, hogy nincs lakás. Kár, igazán kár... Hétfőn utazunk Budapestre.

— De hiszen...

— Azt akarja mondani, hogy engem Budapestről kitiltottak. Ugyan kérem. A Polónyi miatt volt az egész. Azt hitte, hogy így menekülhet a bukástól. Nem komoly a kitiltás. A férjem nem is tud róla s én olyan nyugodt vagyok felőle, hogy Budapestben lakunk egy pár napig. Fogadok, hogy még csak meg se szólítanak. Pestről tovább utazunk Breslauba.

— Tudja a méltóságos asszony, hogy eze-

ket a nagyon érdekes dolgokat meg fogom írni egy szabadkai újságban?

— Hallatlan. Hát már nem lehet egy szót se szólni, hogy a lapokba ne kerüljön. Rettenetes. Különben nem bánom. Hanem, ha csunyát írok rólam: *eltöröm a hátán ezt a napernyőt*. Pedig ezer frankot adtam érte. No, áldja meg az Isten...

Zsarolással vádolt aradi kereskedő.

— Az ügyészség vádirata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

Az aradi kir. ügyészség ma vádiratot adott be Gyenge Ferenc aradi gépkereskedő ellen, akit két rendbeli zsarolás vétségével vádol. A büntselekményt a vádirat szerint Gyenge állítólag úgy követte volna el, hogy egy aradi nagykereskedőhöz leveleket intézett, amelyekben leleplezésekkal fenyegetődött arra az esetre, ha a nagykereskedő nagyobb pénzösszeget nem ad neki.

Az ügy lényege a következő:

Pár nappal az aradi képviselőválasztás után Adler Andor aradi gyarmatáru nagykereskedő levelet kapott, amelynek tartalma végtelenül meglepte. A levelet Gyenge Ferenc aradi gépkereskedő írta, aki nem kevesebb, mint huszonezer koronát követelt Adlertől, mint az aradi munkapárt pénztárnokától. A levélíró hosszú lére eresztett elbeszélésében a valószínűtlenségek egész sorozatát adta elő. Elmondotta többek között, hogy őt a munkapárt a választások előtt a legvérmesebb ígéretekkel bírta csak rá, hogy a függetlenségi zászlót ott hagyja és a munkapártba csatlakozzék. Ötven ezer koronát ígértek neki, amire alaposan rá is szolgált, mert a munkapárt csak neki köszönheti, hogy Aradon diadalra jutott. A gáji parasztokat ő dolgozta meg és legalább pár száz szavazatot szerzett a munkapártnak. A fantasztikusan megírt levél végén arra kérte Adlert, hogy folyósítsa neki huszonezer koronát. A többiről lemond.

Adler Andor nem reagált a levélre, amelyet kis idő múlva egy másik követett. Ez már szigorubb tenorban szólt. A gépkereskedő itt már azzal fenyegetődött, hogy „leleplezi Adlert és az egész munkapártot”, ha követelését ki nem elégítik. Ha tudta volna, hogy ilyen szűkkeblűek lesznek vele szemben, sohase hagyta volna ott a függetlenségi lobogót.

Adler, akit a furcsa követelés nagyon felingerelt, a második levél vétele után ügyvédje útján feljelentést adott be Gyenge Ferenc ellen az aradi kir. ügyészségen. A feljelentésben elmondja, hogy a gépkereskedő fenyegetésekkel meg akarja zsarolni és teljesen jogtalanul nagyobb pénzösszeget megfizetését követeli.

A feljelentés folytán megindult a vizsgálat. Ugy látszik a vizsgálat eredménye nem lehetett valami kedvező Gyenge Ferencnek, mert az ügyészség elvállalta a vád képviselését és vádiratot nyújtott be a gépkereskedő ellen. Gyenge a vádirat ellen kifogásokkal élt. A kifogások felett és a vád alá helyezés kérdésében a vádtanács a napokban fog határozni.

MULATSÁGOK.

(=) A csermői önkéntes tűzoltó-egylet aug. 21-én, saját alapja javára, a Kaszinó kerthelyiségében világposta, serpentin, konfetti csatával és népi néptáncokkal egybekötött jótékony-célú táncmulatságot rendez.

Bizalmas följegyzések a királyról.

— Saját levelezőnkől. —

Ischl, augusztus 16.

A gyönyörű fürdőhely sétány-útján naponta négyszer találkozik az ember a királlyal. Reggel és délután indul sétautjára nyári lakásából az uralkodó. Egyszer egyedül, majd másod és harmadmagával. Mindennap megteszi az utat, akár szép az idő, akár mint az idén, igen sokszor sűrű eső hull a magas egekből. Sötét kék katonai zubbényt visel, kezében bot van. Gizella főhercegnő és egy másik urinő haladnak a jobbja. Minden nap két gyermek várja a kertajtóban, akik elsőnek köszöntik a királyt, aki barátságos mosollyal viszonzozza a jó reggelt és eltréfálkozik velük különösen akkor, ha látja, hogy az eső dacára sem tángitnak addig az ajtóból, míg őt nem üdvözlőtek. Évek óta változatlanul teszi meg napi sétáját ezen az úton a király. A lépései, az érzelmei, talán a gondolatai sem változnak. A séta szabályossága mintegy jelzi az életmódja változatlanságát. Ezért nem is igen szereti ha nagyon dicsérik szellemi és testi rugalmasságát, ha évről évre számon tartják, mennyivel lett bámulatraméllóbb öregsege. Nem akar „csoda-ember” lenni, mert kötelességének tartja a munkát és mint egy bizalmasának mondotta, úgy él mint az a munkás, akinek nem az a célja, hogy mihamarabb készen legyen és aki nem nézi folyton az érat és nem lesi, mikor hagyja abba a munkát. A királynak nincs maximális munkaideje és neki mindegy akár melyik évszak van, egyaránt dolgozik, mert ezt kötelességének tartja.

Azonban nem akarja mások örömét elrontani és azért ha népei az ő eseményekben tülön-tul gazdag életének valamelyik nevezetesebb pillanatát ünnepelni óhajtják, szívesen vesz részt örömlükben, bármekkora terhet ró is a szajos vigasságokat kerülő természetére az ünnep. A néptömegek szeretetének megnyilvánulása jól esik neki, mert valóságosan jóleső lázba hozza őt az a tudat, hogy — népei szeretik.

A király nem burkolózik a rideg felülemelkedettség palástjába és nem akarja magától távol tartani az embereket és azok szeretetét. Szüksége van a szeretetre, a ragaszkodásra, jól esik ez neki és rendkívül hálásan fogadja a szeretet jeleit. Egyszer így nyilatkozott:

— Tulhajtják az emberek az irántam megnyilvánuló szeretetüket, elkényeztetnek.

Ezek a szavak azonban csak a túlradó boldogság pillanatában hagyták el ajkát és látszott, hogy a király sirt az ovációk hatása alatt. Lelki szükséglete, hogy a szívek előtte bizalommal nyiljanak meg és nem akar az uralkodói magasságokban felhőkbe burkolni, elzártan élni. Szereti, ha érdeklődő és hűséges szemek kísérik útjait és ez igen sok érthetetlennek látszó jelenséget magyaráz meg a király életében. Nem titkolta soha sem, hogy szüksége van az emberekre és vonzalmukra és hogy ezt hasonlival viszonzozza. A háziasság, erős vonása lelkének és ez elterjedt az ő magánéletéből népeire, akiket családjának tekint. Jóízűen szokott mosolyogni, mikor a családja nagy titokban valami ünnepi meglepetésben készül őt részesíteni; úgy tesz mintha észre sem venné, pedig már jól ismeri mindazt ami készül.

Ez alkalommal valami érdekes meglepetés várja őt, amit nem lehetett ugyan előtte titokban tartani, mert magának is hozzá kellett járulnia az előkészületekhez, ami által azonban a meglepetés bájosága nem veszt erejéből. Ez annak az emlékműnek a leleplezése, mely a királyt mint vadászt ábrázolja és amelyet az ischli hegységben állítanak fel. Augusztus 24-ikén lesz a leleplezés a laufenauer erdőben. Egy hatalmas szikla oldalán

áll a király szobor alakja, vadász öltözetben, lábainál az elejtett szarvas hever. Leisztes György bécsi szobrász műve, aki érdekesen nyilatkozott a király kedvességéről, melylyel a művészt elhalmozta, míg a szoborhoz modellként ült.

— Háromszor kellett a királynak ülnie — mondotta. — Kétszer, hogy fényképeket készíthessen róla, harmadszor pedig egy teljes óráig, hogy a portré skizz festői elrendezése elkészülhessen. Mindháromszor Schönbrunnban történt a felvétel és az utolsó alkalommal Mária Valéria főhercegnőt kértem meg, hogy királyi atyjával társalogjon és ezzel is rövidítse meg a hosszú órát, a mely élénk beszélgetés közben valósággal elröppent. Élénken, barátságosan társalgett a király és ő is vezette friss ötletességgel a beszélgetést.

— Már előre érzem az örömet amiatt, hogy a vadászok tömegesen fognak a szoborleleplezésnél megjelenni — mondotta — és én is vadászöltényben megyek el az ünnepre, mert ez az egyenruha illik erre az alkalomra.

A szoborleleplezés fejézi be a király szünidejét, amely az ischli villában se nevezhető teljes „szabadság”-nak. Itt is uralkodni kell a királynak és legfeljebb, hogy a tömeges kihallgatások és fogadások hiányzanak a napi teendők sorából. A fontos államügyek intézése nem szakad meg, bárhol legyen is a király, mindig készen áll azok tanulmányozására és gyors elintézésére. Ma éppen egy, mint ez előtt negyven évvel, amikor az a rendkívül jellemző jelenet játszódott le a bécsi Bürg lépcsőin Bouszt báróval.

Bouszt báró kancellár éppen a konkordátum felmondása ügyében tárgyalt a vatikánal. Egy Rómába küldött jegyzékre minden órában várták a feleletet.

A király egy nap éppen vadászatra készült. Minden előkészület megtörtént, a kocsis a léposónél várakozott és a király már lejött lakosztályából, hogy kocsira üljön. Egyszerre megjelent a kancellár a léposón és jelentette: a római kuria felelete megérkezett.

— Akkor rögtön össze kell hívni a minisztertanácsot, ez fontosabb mint a vadászat — mondotta a király és megparancsolta, hogy küldjék vissza a kocsit. Felment újra a dolgozószobájába és vadászruhában elnőkölt a minisztertanácsban.

És még ma is éppen így uralkodik önmagán az uralkodó és szab maga elé korlátokat. Még pénzkérdésben is! Az emberek nem is hiszik, hogy pénzügyekben a király milyen számítással él. Nem mondunk azzal, hogy a király a fényes lakomákat nem szereti az asztalán.

— Meg kell gondolni, hogy az ilyesmi sekba kerül — szokta mondani.

Bőkezűen szokott adakozni jótékony célokra. De, hogy „nem adhat annyit amennyit szeretne adni” és hogy sokszor tekintettel kell lennie az összeg nagyságára, amiatt többször fejezte ki sajnálkozását.

Szegény egyetemi hallgatók részére Nothnagel-alapítvány létesült. A király magánpénztárából három ezer koronát adományozott. Az alapítványi gondnokság küldöttségileg köszönte meg az adományt.

— Örülök, — mondotta a király — hogy ilyen nemes célra adakozhattam, különösen azért, mert az alapítvány egy olyan nemes és kiváló ember emlékére örökíti meg. De — folytatta — sajnálom, hogy nem állott nagyobb összeg a rendelkezésemre. Sok oldalról vagyok igénybe véve és a pénzzel nekem is számolnom kell.

Nothnagel emlékének tisztelete egyszeresmind kegyeletos megemlékezés a király részéről megdicsőült neje iránt. Az elhunyt királyné nemcsak a tudós orvost tüntette ki bizalmával Nothnagelben, hanem a melegszívű embert, a filozófust és emberbarátot is.

— Ilyen ember részére semmi sem lehet elég szép és jó — mondotta egyszer a királyné, mikor San-Remóban egy villában látogatást tett, ahol Nothnagel is szokott tartózkodni és megkérte a háziaszonyt, hogy mutassa meg neki a tanár részére fenntartott vendégszobát. Határtalan bizalmának a felséges asszony Kap-St.-Martinban adta jelét, ahol a tanár által *klinikai módszer szerint vizsgálta meg magát*. Erre az ideig nem volt rávehető senki által a királyné. A vizsgálat eredményéről Nothnagel jelentést tett a színtén ott tartózkodó királynak. Még be sem fejezte a tanár előadását, mikor azt jelentették a királynak, hogy a felséges asszony újra beszélni óhajt az udvari tanácsos urral.

Ekkor a király az előtte álló tanárt vállon fogta és az ajtó felé fordította:

— Menjen gyorsan — mondotta a király — mert még nem volt arra eset, hogy a feleségem visszahívta volna az orvost.

Kitüntetett aradi urinók.

— A jótékonyág jutalma. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

A felség nyolcvanadik születésnapja alkalmából kitüntetésben részesült sok olyan nemesen érző és a jótékonyág terén működő lélek, aki munkásságát évtizedeken át szenvedő embertársai nyomorának, nélkülözésének enyhítésére szentelte.

A jótékonyág szellemében működő aradi urinók közül kettőre irányult most a felséges ur kitüntető figyelme. A hivatalos lap holnapi száma, közölni fogja özvegy Hauser Károlyné és özvegy Hudetz Ferencné kitüntetését. Ezt a fáradhatlan buzgalommal működő, jólelkű két urnót nem kell bemutatni az aradi közönségnek. Valahány emberbaráti intézmény akeiót indít, ahány jótékony egyesület rendez bármilyen szenvedők nyomorának enyhítésére, e két nemeslelkű hölgyet a dolgozók táborában látjuk. Öz. Hauser Károly szüresné, a szegénytanulókat segélyező egyesület elnöknője sok kicsi gyermek téli szenvedését enyhítette már az ingyen kenyér és az ingyen ruházat által. Hudetz Ferencné, egy orvos özvegye pedig a polgári jótékony ügyekben fejt ki nagy tevékenységet, mint a fővédőasszony helyettese.

Azoknak a kitüntetett személyiségeknek nevét, akik az aradiakat közelebből érdekelhetik, alább közöljük budapesti tudósítónk jelentése alapján:

A király a személye körüli magyar minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére nyolcvanadik születésnapja alkalmából a közjótékonyág terén szerzett érdemek jutalmazására számos kitüntetést adományozott. Így öz. Hauser Károlyné (Arad), öz. Lipcsák Béláné (Lugos), Polgár Lászlóné (Szeged) urnók a másodosztályú Erzsébet-rendet kapták. Perdach Henrik lugosi orvos a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, Mezei Mihály nagyváradi közjegyző a királyi tanácsosi címet, öz. Hudetz Ferencné aradi, Sternthal Simonné temesvári, öz. Beliczay Rezsóné békéscsabai és öz. Fábry Mártonné gyulai urasszonyok pedig a koronás arany érdemkeresztet kapták.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

A miniszterelnök

Erődy mellett.

— A visszautasított lemondás. — A marostordai botrányhősök kudarca. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 17.

A marostordai terrorhősök játékaik sehogyssem akarnak sikerülni úgy, ahogyan ők szeretnék. Tudvalevőleg Erődy főispánt mindenáron el akarják távolítani székéből és ennek elérésére már görögütözes becsületbíró-ságosdit is játszanak, kimondva, hogy Erődy nem kérhet, de nem is kaphat lovagias elégtételt. Ez a puccs azonban nem sikerült, mert ma kiderült, hogy ilyen módon nem lehet megölni a marostordai főispánt. A miniszterelnök ugyanis ma kijelentette Erődynek, hogy folytassa csak továbbra is működését a vármegyében. Ha a koalíció komikus hősei sokat okvetetlenkednek, akkor esetleg erőlyesebb intézkedések következnek.

A marostordai koalíciós színjáték újabb jeleneteiről a következő tudósítás érkezett:

(A miniszterelnök döntése)

Erődy Sándor, Marostorda vármegye főispánja ma délután 5 órakor jelent meg kihallgatáson a miniszterelnöknél. A kihallgatás két óra hosszat tartott. A kihallgatás után Erődy egy újságíró előtt kijelentette, hogy a miniszterelnöknek beadta lemondását, amit azonban az nem fogadott el, hanem kijelentve, hogy tudni fogja kötelességét, felszólította, hogy munkáját az eddighez hasonló *erélyvel folytassa*. Az újságíró ama kérdésére, hogy vajjon ki fogják-e nevezni királyi biztosnak, kijelentette Erődy, hogy erről a kihallgatáson nem volt szó.

A kihallgatásról félhivatalosan a következőket jelentik:

„Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök Erődy Sándor marostordai főispánt ma délután 5 órakor fogadta kihallgatáson. A kihallgatáson a főispán benyújtotta lemondását. A lemondást a miniszterelnök nem fogadta el, hanem felszólította a főispánt, hogy utazzék vissza hivatali helyére és folytassa hivatali teendőit.”

(Nyilatkozat Károlyi Gyulától.)

Erődy Sándor ügyében Fehérváry Jenő főispán, Erődy egyik becsületbírája a következő érdekes kijelentéseket tette:

— Én délután azonnal automobillra ültem és hazasiettem, átöltözni. Egy percig se tudtam volna nyugodni, míg magam nem informálom a miniszterelnököt ebben a hihetetlenül embertelen dologban. Mert embertelen dolog volt. Én, aki ott ültem a becsületbíró-ságban, noha nem is ismertem Erődyt, — mindössze kétszer beszéltem vele futólag — láttam minden szavukból, hogy ezt az embert ki akarják végezni. Oly abszurd dolgokkal hozakodtak elő, hogy néha elragadt a düh azon a végtelenre nyúló tanácskozáson. Nem egyszer kitört belőlem:

— Ezt nem lehet csinálni, uraim! Ez nem tisztességes uriemberekhez méltó dolog.

Károlyi Gyula gróf az elnök, kétszer is rendreutasított. Nekem kétszer is bosszánatot

kellett kérnem, annyira elfogott a hev és az indulat, amikor láttam, hogy akarnak tönkretenni egy becsületes embert. Az elnök az első husz órában úgy viselkedett, hogy nem lehetett tudni, hogyan fog dönteni. Addig, amíg a vadászati kihágás szóba nem került, úgy látszott, hogy Erődy pártján van, mert egyik vádpontot a másik után utasított el, mint tartáhatatlant. De az orrvadászatra rettentően megváltozott.

Attól a pillanattól láttam, hogy Erődy sorsa el van döntve. Egy ilyen ur, mint Károlyi gróf, a betörést se veszi olyan bűnnek, mint az orrvadászatot. Ettől a pillanattól láttuk, hogy a főispán ellen foglal állást.

Mikor a váltó dologgal hozakodtak elő és Erődynek bűnül akarták felróni a jószívűségét, összecaptam a kezemet és felkiáltottam:

— Hát ilyet is lehet!

Az elnök megint rendreutasított. Megjegyzem, hogy én kezdettől fogva tiltakoztam az ellen, hogy Károlyi gróf legyen az elnök. De Teleki Samu azt mondta, hogy az mindegy. Károlyi is uri ember, meg lehet bízni benne. Nem is egyhangulag választottuk meg elnöknek. Én ellene szavaztam, mert ismertem. Bornemisztát szívesebben választottam volna.

Én nem hiszem, hogy a miniszterelnök el ejtén Erődyt. A kegyelmes ur be fogja látni, mint mindenki, aki az ügyet ismeri, hogy ez nem más, mint embervadászat; a legesunyább, a legmegvetendőbb embervadászat, amelyről csak val ha hallottam. Nem merem hinni, hogy a kegyelmes ur elejti. Erődyt ezt nem érdemli meg. Még ma jelentést teszek a miniszterelnök urnak. Elmondok neki mindent, úgy, ahogy történt.

(Mágnászvélemény.)

Hogy milyen érdeklődéssel várják első sorban Erdélyben ennek az ügynek a folytatását, mutatja az, hogy az erdélyi közélet vezető tagjai közül hatan jöttek fel Budapestre tegnap: a híreket mindjárt első kézből kapni. A többek közt Jósika Samu báró, a ki tegnap a mágnáskaszinóban egy nagyobb társaságban beszélgetett a dologról, így szólt:

— A vádpontok maguk legjobban bizonyítják, hogy itt személyes indulatok s üldözés játszik a főszerepet. Vadászemberek vagyunk mindannyian, a vadászterületek határait egymással s a vad nem respektálja a magántulajdont. Emelje fel a kezét az, a ki idegen területen még nem ejtett el vadat.

Nem emelte fel senki a kezét, maga Jósika Samu báró sem.

Feljött Fehérváry Jenő beszerceaszódi főispán is, akinek környezetéből beszéltek el a kaszinóban, hogy az ítélet rendkívül meglepte őket. Teleki Samu gróf az elnök döntése kimondásakor *kőnyezett* s mikor zsebkendővel letörölte arcát, tette meg ismeretes kijelentését.

Ugy tudják, hogy Károlyi Gyula gróf az Erődy segédeit az ítélet el nem fogadása miatt provokáltatja.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

* Világhírű látványosságok egész sora vonul fel előttünk az Urania új műsorán. Gyönyörű képből van megörökítve az a történelmi nevezetességi pillanat, amelyben VII. Edvard angol király Viktor Emánuel olasz királlyal találkozott rendkívül fényes katonai pompa keretében. Pompás képből látjuk a milánói domot, amely a világ egyik legszebb műtörténelmi nevezetessége. A jungfraui vasut pedig, a melynek látásáért messze földről vándorolnak el az emberek, méltán sorakozik a világ legesodásabb alkotásaihoz. Ezenkívül persze az új műsor se nélkülözi a legkacagtatóbb kormikus jeleneteket.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Itélet a pokolgépes százados ügyében. Székesfehérvárról jelentik: A budapesti honvéd-főtörvényszék e hó 14-én tárgyalta Junga Sebő ügyét. A főtörvényszék Jungát az előterjesztett adatok alapján hét hónapi fogházaírtelte, amelyet a vizsgálati fogsággal kitöltöttek vettek. Sokan azt hiszik, hogy mivel büntényről van szó, az itélettel rangvesztés is jár, de tekintettel a rendkívül enyhítő körülményekre, a rangvesztést kegyelmi uton el fogják engedni. Jungát minden valószínűség szerint nyugdíjazni fogják.

§ A hadtestparancsnokság új jogi képviselője. A temesvári VII. hadtest parancsnoksága ma közölte az aradi kir. törvényszékkel, hogy eddigi jogi képviselőjétől, Várnay Ernő temesvári ügyvédől a meghatalmazást visszavonta és helyette Pajor Ernő dr. budapesti ügyvédet nevezte ki jogi képviselőjének.

§ Királyi kegyelem egy aradi elítéltnél. Lefkovits Samu őrástanonc 1907. május havában Katrinca Béla nevű társával három darab osavart lopott el Hartmann Bélától. Az aradi törvényszék Lefkovitsot, akit lopásért már két ízben elítéltek, hat havi börtönnel sújtotta. A királyi tábla ezt a büntetést az időközben életbelépett Novella értelmében két havi fogházaírtelte le. A Kuria a semmisségi panaszt elutasította. Lefkovits kegyelmi kérvényt adott be a felségéhez. Az igazságügyi miniszter elrendelte a kegyelmi tárgyalást, amelynek folyamán kiderült, hogy Lefkovits az aszódai javítóintézetben, ahova egy előbbi büntetés kitöltése végett internáltak, nagyon megjavult. Az intézet igazgatóságának jelentése szerint kitartó, szorgalmas és erkölcsileg megbízható ember vált belőle. Szakolczay kir. ügyész ennek folytán véleményezte a büntetés elengedését és ő felsége az igazságügyminiszteri felterjesztés alapján ez év július 23-án kegyelemből elengedte Lefkovits büntetését.

§ Felmentett építőmester. Néhány hónappal ezelőtt feltűnést keltett Temesvárott ifjabb Pitroff Lipót volt temesvári építőmester letartóztatása. A dolog előzménye az, hogy ifjabb Pitroff Lipót ellen egy követelésének átruházása folytán hitelezési csalás miatt büntető eljárás van folyamatban, melynek befejezte előtt nevezett mint artista külföldi körútra indult. Ezalatt ellene köröző levél bocsájtván ki mikor az ügy állásáról mit sem tudva, hazajött, előzetes vizsgálati fogságba helyezték és csak a királyi ítélőtábla helyezte néhány nap múlva szabadságra. A vádtautas ma foglalkozott az ügygel és ifjabb Pitroff Lipót ellen a további eljárást a B. P. 326. § a második pontja alapján megszüntette, miután az eljárás folyamán beigazolást nem nyert, hogy vádlott a követelést a hitelezők megkárosítása céljából ruházta volna át.

§ Szemere Miklós — vádlott. Körülbelül egy évvel ezelőtt történt, hogy Barta József kispesti munkás, este munkájából hazajövet, az országút homokjában egy csillogó tárgyat talált. Felemelte és csodálkozva látta, hogy egy kopottas fényű aranygyűrű a talált kincs. A gyűrűt hazavitte, megmutatta a házbelieknek, akik közül a házmesternő azt tanácsolta, hogy jó volna a gyűrűt egy fővárosi ékszerésznek megmutatni, hátha adna valamit érte. A házmesternő közvetítésével Kunoz József budapesti ékszerész hosszas alkudozás után meg is vette a gyűrűt 160 koronáért Bartától. A házmesternő az ékszerész távozása után prevízióját kérte, amit azonban Barta megtagadott. Erre a házmesternő feljelentette Barta Józsefet lopás, illetve tulajdon elleni kihágás miatt, amely nyíltan az ékszer talált kincs volt és mint ilyen, a hatóságnál lett volna bejelentendő. A

megindult eljárás folyamán a csendőrség vette kezébe az ügyet. A kiküldött csendőrőrmester hivatalos hatalmával arra kényszerítette Kunozot, hogy adja át neki a gyűrűt, amit a megrettent ékszerész meg is tett. A csendőrőrmester erre egy ékszerkereskedővel megvizsgáltatta a gyűrűt és az 16.000 koronáért megvásárolta. Ezzel megindították a csendőr ellen is az eljárást. Az ékszerkereskedőnél meglátta Szemere Miklós is, akinek igen megtetszett az értékes régi kincs és 35.000 koronáért megvásárolta. A bonyodalmas ügy ma már teljesen felboncolva fekszik a kir. ügyészség előtt, amely az egész társaság ellen Barta Józseftől kezdve, egészen Szemere Miklósig vádat emelt lopás, illetve tulajdon elleni kihágás miatt. Az ügyben a tárgyalás a pestvidéki kir. járásbíró előtt szeptember hó 2-ára van kitűzve, amelyen elsőrendű vádlottat Lengyel Zoltán dr. fogja védeni.

Az ischli ünnepségek.

— Főhercegi gyermekek műkedvelő-előadása. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 17.

Ma délután fél 6 órakor volt a király ischli villájában az az ünnepi előadás, amelyet a király unokáival Mária Valéria főhercegnő rendezett a király nyolcvanadik születésnapjára.

Az ünnepség teljesen az uralkodóház családi keretei között folyt le. A nagyteremben egy husz centiméteres színpad volt felállítva, előtte hetven szék és középen egy karosszék a király számára.

Az előadás pontosan fél 6 órakor kezdődött és teljes egy óráig tartott. A darabnak, mint már jelentettük, „Az alpesi virágok hódolata” volt a címe. A verses színjáték, amelyet maga Mária Valéria főhercegnő írt, táncokat és énekeket is tartalmazott. A darab előadását is maga a főhercegnő készítette elő, sőt a díszleteket is az ő tervei szerint csinálták. A szereplő kis főhercegek és főhercegnők régi szabásu selyemruhákat viseltek és fejük különböző alpesi virággal volt díszítve.

A darab két képből áll. Az első egy Ischl melletti erdőben játszódik. Megjelenik egy vadász, akit utjában megállít a hegy szelleme. A vadász mindenáron tovább akar menni.

— Nekem sietnem kell — mondja, — mert egy nagy ur számára kell a hódolati ünnepséget előkészíteni. Egy igen nagy ur számára, akit egész népe szeret és akinek hódolati ünnepére az egész nép készül.

A hegy szelleme ezt feleli a vadásznak:

— Én már tudom, kiről beszélsz. Ferenc Józsefről, akit én gyermekkorra óta ismerek, s akit csakugyan a legnagyobb szeretettel és hódolattal kell ünnepelni.

A vadász aztán elmondja a szellemnek utja célját. Az alpesi virágokat akarja megszólaltatni, hogy azok is üdvözlőjek a császárt.

A darab második képe az ischli villában játszódik. Megjelennek az alpesi virágok; a kis főhercegek és főhercegnők a virágok jelképében, táncot lejének és egyenkint üdvözlőket a császárt. A jelenés végén egy csoportkép volt, amely alatt a Gotterhaltet játszotta a zenekar.

A darabban előforduló dalok zenéjét Lammer, Strauss János, Strauss Oszkár, Lehár darabjaiból válogatták össze.

A főhercegi gyermekek igen ügyesen és temperamentumosan játszották szerepeiket. A király egészen el volt ragadtatva játékuktól, s mindegyik szereplőt összecsofolta. Előadás után pedig mindazoknak, akik az előadás előkészítésén fáradoztak, személyesen mondott köszönetet. Az évforduló alkalmából ma este egész Ischli pompásan kivilágították.

A leégett világkiállítás.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 17.

Brüsszel, augusztus 17. Albert király, aki a múlt héten a legszigorubb inkognitóban automobil-utat tett Tirolba, szombaton Toblachban, vasárnap Mendelben tartózkodott és a hirtétlen kapta meg Bózenben. A király tegnap este háromnegyed tízkor az innsbrucki gyorsvonattal Münchenbe utazott. Itt már várta a királyné, aki Pössenhofenből érkezett. A királyi pár szívélyesen üdvözölte egymást és a periron hosszabb ideig beszélgettek. Tíz óra után a király folytatta útját Ulmen és Strassburgon keresztül Brüsszel felé, ahova ma délelőtt érkezett meg. A királyné anyjánál. Károly Ti-vadar herceg özvegyénél maradt.

Brüsszel, augusztus 17. A brüsszeli volt az első nemzetközi kiállítás, melyben az angol kormány az angol kiállítókat hathatósan támogatja. Innen van, hogy az angol kiállítók a legértékesebb műtárgyakkal vettek részt a kiállításban. Egyedül az antik butorokban öt millió korona kárt szenvedtek az angolok. Ami megmaradt, az csak igen kis értékű.

Brüsszel, augusztus 17. Anyi bizonyos, hogy nem rövidzárlat miatt támadt a tűz és nem a vendéglősök konyhái idézték elő a pusztulást. Sokkalta valószínűbb, hogy a kiállítás látogatói közül valaki égő cigarettát hajított el a favázás csarnokba. Mert szinte hihetetlen, hogy milyen könnyelműen viselkedett a kiállítás közönsége, jöllehet, minden kapun és pavillon falán nagy hirdetések voltak kifüggesztve, hogy a kiállítási csarnokokban a legszigorubb tilos a dohányzás és a kit rajtakapnak, nemcsak egy napra, de esetleg végleg kiűtik a kiállítás területéről.

Érdekes, hogy a belga csoportban egy felügyelő egymagában nem kevesebb, mint másfél száz férfit szólított föl a távozásra, mert dohányoztak a pavillonokban. És ez vasárnap történt, a katasztrófa napján.

Bármennyire alapsnak látszik az a feltevés, hogy ily módon keletkezett a tűzvész, a kiállítási bizottság a rendőrség segítségével abban az irányban is folytatja a nyomozást, hogy vajjon nem gyújtogatók borzasztó műve volt-e a katasztrófa?

Brüsszel, augusztus 17. A francia kiállításban még a pusztulás után is egyre-másra tűntek el értékes tárgyak, különösen ékszerek. A titkosrendőrök rájöttek, hogy az örök a tolvajok. Letartóztatottak több kiállítási őrt és felügyelőt, akiknek ujjain drága gyűrűk voltak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A „Bondviselés” Orsz. Központi Temetkezési Segélyző társulat e hó 14-én tartotta az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület székházában alakuló közgyűlést Paur Ödön, az Országos központ ügyvezető igazgatója személyes vezetésével. A nagy számban megjelent tagok élénk tevékenységével mellett ismertette Paur igazgató a társulat működését; majd pedig az alapszabályok letárgyalása után megválasztották a tisztikart, mely a következőkből alakult: elnök Schaffer József, alelnök: Zabb István, Czimmermann János, jegyző: Füzesy Károly.

HIREK.

Aradvármegye a királynak.

— Hódoló felirat — diszkötésben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

Öfelsége 80-ik születése napja alkalmából Arad vármegye törvényhatósága is kiveszi részét a hódolatteljes ünneplésből. A vármegye törvényhatósága feliratot intézett a királynak és ez a következő:

Császári és Apostoli Királyi Felség! Legkegyelmesebb Urunk! Aradvármegye törvényhatósága Felséged születésnapjának 80-ik évfordulóján a legmélyebb alattvalói hódolattal terjeszti Felséged legmagasabb színe elé szerencsekívánatait. Felséges Urunk! Az isteni gondviselés különös kegyelme folytán ért el Felséged az emberi és uralkodói kötelességek önfeláldozó teljesítése közben nem egy megpróbáltatás után teljes egészségben az emberi életpálya ezen ritka mértékjelzőjéhez. De kegyes volt a Mindenható Felséged népeihez is, amelyek Felséged hosszú, áldásteli uralkodása alatt atyai jó szívének és fenkölt gondolkodásának jótéteményeit állandóan élvezték és a békés fejlődés és felvirágzás ezen zavartalan ideje alatt jövődö boldogulásuk alapját megvetették. Felséged születésnapjának 80-ik évfordulóján alattvalói hódolatunk, szeretetünk és szerencsekívánataink bemutatásakor arra kérjük a Mindenhatót, hogy Felségedet, ami jó Urunkat és Királyunkat a legfelsőbb Uralkodóház, hű magyar nemzete és többi népei boldogságára még sokáig a legjobb egészségben éltesse és hártson el Felségedtől minden but, bánatot és veszélyt. Kelt Aradon, 1910. augusztus hó 14-én Aradvármegye törvényhatósága nevében a legmélyebb alattvalói hódolattal Dálnoky Nagy Lajos dr. s. k. alispán.

A hódoló felirat Budapesten készült. A diezmű könyvalaku s bizvást mondható, hogy a magyar bördiszítésnek és ötvösművészetnek remeke. A felirat külső könyvtáblái fehér bőrbe vannak kötve, szélei rézsarkokkal kiverve; a könyvtábla ezenkívül gazdag aranyozással s magyaros stílusú díszítéssel látták el. A könyvtáblát közepén monogram látható, felsége nevének kezdőbetűiből. Ez a monogram a magyar ötvösművészet egyik legregebb alkotása. Maga a felirat is igen szép. Kézi festés az egész, gyönyörű iniciálékkal.

A megye a hódoló feliratot néhány nappal ezelőtt küldte el Ischibe.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 18-án az időjárás: meleg, elvélve esapadék, zivatarok.

— A miniszterelnök kitüntetése. A király a miniszterelnöknek a Szent-István-rend nagykeresztjét adományozta. Khuen-Héderváryt még tegnap este értesítették Ischiből kitüntetéséről.

Itt említjük meg, hogy Bienérth osztrák miniszterelnök is hasonló kitüntetésben részesült.

Budapestről jelenti tudósítónk: Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma délután 2 órakor érkezett Budapestre. Délután három órakor a miniszterelnök az igazságügyminiszter látogatását fogadta és vele hosszasan tanácskozott. Később pedig a belügyi államtitkárral folytatott

tanácskozást. Délután öt órakor a miniszterelnök Erdődy Sándor marostordai főispánt fogadta kihallgatáson. A király nyolcvanadik születésnapja alkalmából holnap délután 3 órakor a miniszterelnök diszebedet ad, amelyre a többi minisztereken, a főrendiház és képviselőház elnökségén kívül számos polgári és katonai notabilitás hivatalos.

— Az aradi pénzügyigazgató előléptetése. A hivatalos lap holnapi száma fogja közölni, hogy a király a pénzügyminiszter előterjesztésére Róka József királyi tanácsos, aradi pénzügyigazgatót a VI-dik fizetési osztályba léptette elő.

— Magyar nemesség. Megbízható helyről jelenti fővárosi tudósítónk, hogy a király Joannovics Sándor temesmegyei főispánnak és törvényes utódainak a magyar nemességet adományozta. A kitüntetés a hivatalos lap egyik közelebbi számában jelenik meg.

— Bárdi rangadományozás. Bécsből jelentik: A király Hötzenndorf Conradnak, a vezérkar főnökének a bárói rangot adományozta.

— József főherceg eladott telket. Budapestről írják: József főherceg Nádor-utca 1026. B) számú és a hozzá tartozó tizenhárom telket a mai napon a Palatinus részvénytársaság nevére írták át. Mint biztos forrásból értesülünk, a telkek vételára 5,818,277 korona volt.

— Új pénzügyigazgató Temesvárott. A m. kir. pénzügyminiszter Kedács Károly kir. tanácsos, temesvári pénzügyigazgatót a szolgálat érdekében azonos minőségben a szegedi és Szigethy Vilmos kir. tanácsesi címmel és a VI. fizetési osztály jellegével felruházott pénzügyi tanácsos, pénzügyigazgatót a budapesti díj- és illetékkiszabási hivatalból ugyancsak a szolgálat érdekében és azonos minőségében a temesvári pénzügyigazgatósághoz áthelyezte és egyben a temesvári pénzügyigazgatóság vezetésével megbízta.

— A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése augusztus 21-én. Az aradi Kamara, tekintettel arra, hogy Szent-István napja a folyó évben szombatra esik és így két munkaszüneti nap közvetlenül követi egymást, aminek következtében a kötelező munkaszünetre vonatkozó rendelkezések fenntartása mellett a forgalmi élet nem csekély részében egyfolytában csaknem 48 órán át szenvedne fennakadást, feliratban arra kérte a kereskedelmi minisztert, hogy f. évi augusztus 21-én a kötelező munkaszünetet legalább részben függeszse fel. A Kamara ezután hozza az érdekeltek tudomására, hogy a kereskedelmi miniszter legutóbbi rendeletében megengedte, hogy azok az ipari munkák, amelyek jelenleg vasárnaponként csak d. e. 9, 10 és 12 óráig végezhetők, augusztus 21-én d. e. 12 óráig akadálytalanul végezhetők, továbbá, hogy az ipari munka már augusztus 21-én esti 6 órakor megkezdhető.

— Halálozás. Miskolcra jelenti: Vay Béla báró főrendiházi tag, a tiszán inneni református egyházkerület főgondnoka ma Zsolcán 82 éves korában meghalt. Az elhunyt rokonságban volt Khuen-Héderváry gróf miniszterelnökkel.

— Párisi Doverig repülőgépen. Párisból jelentik: Moissant fiatal spanyol aviatikus, aki mindössze ötször végzett repülési kísérletet, ma Páristól Doverig haladt repülőgépen. Az a szárdéka, hogy Londonig repül.

— A Wassermann-reakció. Következő sorokat kaptuk: Igen tisztelt szerkesztő ur, igen kérem, szíveskedjék becses lapjában e néhány rektifikáló sornak helyet szorítani. Tegnapis számukban „Mielőtt az embert Ehrlichhez küldik” cím alatt a Wassermann-féle antyitikus reakcióról valószínűleg a cikkíró tévedése miatt, a közönséget könnyen tévedésbe ejtő adatok láttak napvilágot. Nevezett cikk a reakciót oly színben igyekszik feltüntetni, mintha az egy igen szűk tudományos köré volna csupán és csak a pesti poliklinika és az aradi Kallós-laboratorium végeznék hazánkban. A Wassermann-reakció sokkal nagyobb jelentőségű és kivitelében sokkal könnyebb és sokkal kevésbé költséges, semhogy a gyakorló orvosok a kevés beavatott jóvoltából máris ne végeznék; bármennyire szemére vetik is országunknak a hátramaradottságot, tudományos téren mégsem vagyunk annyira, hogy valamely olyan abszolút értékű vizsgálati módot immár három év alatt közkinccsé ne tettünk volna. Ma Magyarországon körülbelül 300 laboratórium végez Wassermann-reakciót, többek közt pusztán tudományos célból az aradi köz-kórház is kiterjedten foglalkozik vele. Mely tisztelettel, igaz nívó: Németh Károly dr.

— Házasság. Richter Sándor operaénekes e hó 14-én, Budapesten oltárhoz vezette Boday János pénzügyminiszteri tanácsos leányát, Erzsikét.

— Új táviró készülék. Párisból jelentik: A tengerészeti miniszter tegnap új táviró készülék tervezetét mutatta be egy műszaki bizottságnak. Az új készüléket egy Depris nevű alami hajógyári munkás találta fel. A készülék segítségével Morse távirót kombinálni lehet a drót nélküli táviró készülékkel, úgy, hogy a parton levő állomások automaticusan vehetik fel a tengeren járó gőzösök táviratait.

— Latham lezuhant. Párisból jelentik: Latham ma Párisból Anniesbement monoplánon. A repülőgép lezuhant és darabokra zúzódott, az aviatikus azonban sértetlen maradt.

— Gyilkos szakaszvezető. Innsbruckból jelentik: Az Ischel nevű hegyen levő katonai lövő-téren, a fején lőtt sebbel halva találták Feuerstein Simon dr. ügyvédet. Megállapították, hogy az ügyvédet, — aki Odesszából jött — meggyilkolták. Mikor a lakásáról eltávozott, arany óra, lánc, egyéb értékes tárgyak és nagyobb összegű pénz volt nála. Ez mind eltűnt. Kabátjának belső zsebében a gyilkos felvágta. Távirati megkeresésre letartóztatták Landthaler szakaszvezetőt, aki a 4. számú innsbrucki császári vadászoknál szolgált. Kiderült, hogy a gyilkosságot ez követte el. Ellopta az egyik tiszt szolgálati revolverét és ezzel követte el a gyilkosságot. A revolvert megtalálták a kaszárnya egy félreeső helyén. Feuerstein egy korosmában véletlenül találkozott a szakaszvezetővel, aki meglátta tömött pénztárcáját és elcsalta az elzárt lövő-térre, ahol hátulról fejbőlötte és kifosztotta az ügyvédet.

— Eltűnt báró. Bécsből jelentik: Drechsler Károly báró, bécsi törvényszéki tanácsos, aki mint szakíró is ismeretes, augusztus 13-ika óta eltűnt. A báró Rekawinkelben lakott. Súlyos idegbaja miatt egy ottani szanatóriumban kúrát használt. Minden reggel elment lakásáról a szanatóriumba, este pedig hazatért. Augusztus 12-én reggel eltávozott, s azóta nyomavevett. Hozzá tartozói nagyon agódnak életéért. Drechsler a múlt évben vonult nyugalomba. A bécsi főtörvényszék egyik büntető tanácsának volt elnöke. A „jó bírót” szerették, mert igen enyhe ítéleteket hozott.

— A pankotai ipartestület e hó 20-án ünnepi fennállásának huszonötödik évfordulóját, s ez alkalmából a testület zászlóját felszentelik. Az aradi ipartestület ezen az ünnepségen Szabolcsy László alelnök fogja képviselni.

— Megszökött magyar matrózok. Pólából jelentik: A Karl VI. cirkálógőzsről, amely a minap érkezett meg Argentínából, ottan való időzésekor 38 matróz és altiszt megszökött. A gőzsről negyven ember hiányzik; a két altiszt a csatorna átúszásánál vízbe fullt. A megszökött matrózok nagyrészt magyarok. Az argentinai farmerek csábításai miatt határozták el magukat a szökésre a matrózok, akik le is telepedtek Argentínában. Montecuccoli tengerenagy szigorú vizsgálatot indított a szökés ügyében.

— A fiatal festőművész szerelme. Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma reggel a Vigadó-téren, a dunaparti korzón, egy fiatalember beleült egy kertészébe, elővette revolverét és agyonlőtte magát. Mellébe furódott a golyó, a mely azonnal megölte. Az öngyilkos Harsányi Andor képzőművészeti akadémiai növendék a szerelmi bánatában pusztította el magát. A művész-növendék tanult Münchenben, Párisban és több évi nyomorgás után visszatért Budapestre. Itt Zempléni tanár osztályán dolgozott, de a tanári diploma elnyerésében megakadályozta művészi érzete. Nem engedett korigálni a képein, ezért aztán távoznia kellett az iskolából.

Hogy megélhessen, Izabella-utca 80. számú lakásán festett. A műveit aztán poton árért adta el a kereskedőknek. Egyetlen szórakozása az volt, hogy eljárat Olsavszky István államvasuti főfelügyelő társaságába, amely csupa fiatal piktorból áll. Ebben a társaságban ismerkedett meg Weisz Etellel. Harsányi és Weisz Etel közt intim barátság fejlődött ki és a fiatalember megígérte, hogy feleségül veszi a leányt, akit nagybátyja, Meisel Sámuel királyi tanácsos kitagadott a Harsányival való barátsága miatt. Éheztek, nyomorogtak a szerelmesek, abban bízva, hogy Harsányi művészetét méltányolni fogják és előbb-utóbb kedvezőbb lesz az anyagi helyzetük. Azonban Harsányi közben másba lett szerelmes. Két hónap előtt megkérte Rahovecz Erzsike kezét. Weisz Etel, mikor megtudta, hogy vőlegénye már másnak udvarol, megjelent Rahoveczéknél, lármát csapott, mire azok kiadták a növendék útját. A fiatalember csalódottan újabb szerelmében, elhatározta, hogy megvált az élettől és ezt a következő levélben jelentette be Rahoveczéknek:

Bocsássa meg, hogy soraimmal felkeresem, de utóljára is csak azt küldöm, amivel magamnak oly boldog perceket szerzett — egy esőkot. Tudomást vettem a tegnapi történetéről és nem tudom, hogy az általános befolyás dacára volna-e fogantatja szavaimnak, nagyon kétem és így magamba szuggerálom azt a boldog tudatot, hogy még mindig szeretettel gondolok reám. Etel hisztérikus szerelmét akartam csak a néki mondott hazugságokkal eloszlatni és a dolog fordítva sikerült. Erzsikém! Szerettem végtelenül és nem bírom elviselni, hogy magát elveszítsem. Végtelen sok boldogságot kíván magának Harsányi Andor.

— A tüzlárma halottai. Bécsből jelentik: Ma este a tüzlőtűságot arról értesítették, hogy a Praterban egy villanyos színház kigyuladt. A tüzlőtűságot nagy apparátussal, automobillal vonult ki a Praterba. Az egyik átjárónál egy rendőr figyelmeztetni akarta az egyik villam felszerelő vállalat automobil vezetőjét, hogy vigyázzon, mert összeütközik a tüzlőtűságot automobiljával. Ebben a pillanatban megtörtént az összeütközés. A rendőr, Lesz János két gépkocsi közé került és azonnal meghalt. Egy villamszerelői felügyelő halálosan megsebesült. Később kiderült, hogy nem is volt tűz, csak a tüzlőtűságot belöndítette valaki.

— Uj, modern, művészi, még eddig sehol nem készült fényképek. Kossak udvari műtermében Weitzer J.-u. 3. sz. 3120

— Megszökött sikkasztók. A pécsi rendőrség felkérte a budapesti főkapitányságot, hogy nyomozza Kafka Antal 32 éves pénztárost, aki egy pécsi takarékpénztártól 3000 koronát el-sikkasztott és megszökött. A nyomozás adatai szerint Budapestre váltott vasuti jegyet és állítólag ide is utazott volna. — A sebeni vizsgálgató értesítette a budapesti rendőrséget, hogy Livericből Politz Manó 32 éves postamester Ribetz Albin postatisztviselővel nagyobb összeget elsikkasztott, azután megszökött. Szombaton Triesztben látták mindkettőt és azt hiszik, hogy ők is Budapestre jönnek. — A lwowi rendőrség távirati értesítése szerint Rottmann János 24 éves orvostanhallgató a lwowi orvosegyetemről 25 000 rubelt elloptott és megszökött.

— A jószívű emberekhez. Megírtuk, hogy Ifi János Acser. munkás benzinrobbanás következtében meghalt. Ifi Jánosné most kenyér nélkül maradt és arra kéri a jószívű embereket, hogy Edelsbacher u. ca 14. szám alatt lévő lakásában elfogad mindennemű adományt, amellyel nyomorán segítenek.

— Kézrekerített leánykereskedő. Pancsováról írja tudósítónk: A pancsovai határrendőrség Zimonyban egy veszedelmes leánykereskedőt tartóztatott le, aki egy tisztességes, jó családból való leányt azzal az ígérettel akart Belgrádba csalni, hogy egy virágkereskedésben jó fizetéses állást biztosít neki. A letartóztatott ember hamis nevet és állást mondott be, de a rendőrség csakhamar megállapította kilétét és kiderült, hogy a Balkán legveszedelmesebb leánykereskedőjét sikerült elfogni, akinek nemcsak Budapestben, de a vidéken is állandó és kiterjedt összeköttetése volt. A határrendőrség, miután cinkostársait is kézre akarja keríteni, a nyomozást titokban folytatja. A letartóztatott leánykereskedő, akiről kiderült, hogy belgrádi illetőségű, ugyanottani borbély, a határrendőrség fogházában szigorú felügyelet alatt van.

— Szülők figyelmébe. Szeptember 1-én esetleges könyvkötő-sztrájk miatt arra kérjük az érdekelteket, hogy a tankönyvek összeállításával már most bízva meg Ifj. Klein Mór könyvkereskedő céget, mely esetben az iskolai igazgatóságok által előírt tankönyveket teljesen készen, már a beiratás napján átvehetik. Kivánatra könyvjegyzékeket vidékre a nevezett cég bérmentve küld. 6855

— Kedvezményes utazás Szent-István napján. A Szent István ünnepnap alkalmából a magyar kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a nevezett vasut, valamint a Kassa-Oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól — az üzemekben álló helyiérdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával — mind a három kocsiosztályra nézve Budapestre mintegy 30% kal mérsékelt áron menetértéti jegyek adatnak ki. Ezen menetértéti jegyek f. évi aug. 16—20. napjain — az utóbbi napon azonban legkésőbb délelőtt 9 óráig Budapestre érkező — valamennyi személyszállító vonathoz (expresszvonatok kivételével) fognak kiadni. E menetértéti jegyek 5 napig érvényesek oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva, érvényességük az 5. napon éjféltől lejár. Megjegyeztetik azonban, hogy a visszatérés legkorábban csak f. évi augusztus hó 20. án délután történhetik, korábbi visszatérés esetén a jegyek érvénytelenek. Az utazás megszakitásának sem menet, sem jövetkező nincs helye. Gyermkek számára külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban augusztus 17-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Borcs Sándor vasesztérgályosnak Erzsébet nevű leánya, Sárközi Ferenc huszármesternek Ferenc nevű fia, Jacob Lázár dr. tanárnak Zsóé nevű leánya, Reményi Ágoston tűzifa felügyelőnek Irén nevű leánya, Jana Péter nyomdásznak József nevű fia. Meghalt: Kurilák István 49 éves napszamos, Kovács Mártonné 29 éves napszamos neje.

— Iskolába járó tanulók szüleinek figyelmébe ajánljuk, hogy gyermekeik részére szükséges iskolakönyveket és tanszereket már most szerezzék be. Az intézetek igazgatóságai által meghatározott tankönyvek és tanszerek Weisz Leó könyvesboltjában kaphatók, mely cég azok használhatóságáért szavatol. Vidékre tankönyvjegyzéket árajánlattal szívesen küld. 6861

— Szeptember hó 3-án, szombaton nyílik meg Deutsch Sándor táncintézete az Ipartestület dísztermében, melyre beiratkozni már most lehet Bercsényi Miklós-utca 18. sz. alatt. Külön kereskedő-, diák- és iparos-kolon. Külön órák ugy hánál, mint a táncintézet helyiségében. Szeptember 4-én, vasárnap délután és este ösmarkedési összejövetel. Szíves pártfogást kér Deutsch Sándor, okl. táncitanító. 3147

— Az idény előrehaladtával női bőr- és seiyem táskák, utazó kofferek, uti készletek, kalap bőrdők, utazó kosarak, tennisz-verők, footballok, kerek korcsolyák, stb. mélyen le szállított árban lesznek eladva Hegedűs Gyula kereskedésében Aradon, Andrassy-tér 15. Telefon 506. 1761

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnek, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ártárványkereskedésekben és gyógyszerészekben.

SCHULTES ÁGOST Bányá-Lipódti Salvator-Forrás-vállalat, Budapest, Budalfrak. 8.

Kellemetlen pásztoróra.

(Budapesti munkatársunktól.)

Hej, boldog pásztorórák! ... Ki ne gondolna örömmel egy elkövetkezendő kellemes pásztorórának édes perceire és ki szalasztana el egy kínálkozó jó alkalmat? A mostani forró nyári napok lenyugvásával még az a szalmaférfi is, aki égre-földre hűséget esküdött élete párjának, megmegszegi a tilalmat. Különösen a fővárosban nehéz az esküt megtartani. De még jó, ha a pásztorórának sima lefolyása van, megeshetik ám egy kis bonyodalom is és még aztán könnyen rá is fizethetünk.

Ez esetben még a rendőrség is beavatkozott és bizony izgalmas pillanatokat élt át a szalmaférfi, akit egy zsaroló „házaspár” akart a körmei közé keríteni. Az előzményeket nagy raffineriával eszelte ki a két jeles firma és most a rendőrségen a sor, hogy előkerítse a merénylőket.

A múlt hó végén egy elegáns urinó egy férfi kíséretében beállított egy ösmert budapesti kereskedőhöz, akinek a Lipótvárosban van elsőrangú butorraktára. Minden bevezetés nélkül így szólt a nő:

— Uri lakberendezést akarunk vásárolni.

— Parancsoljanak választani — mondotta a kereskedő és előzékenyen kalauzolta vevőit hatalmas emeleti butorterméiben. Megmutatta a legmodernebb darabokat. A hölgynek jó ízlése volt.

— Maradjunk ennél a mahagoni butoroknál — mondotta a hölgy tulzott affektálással. A férfi helyeslően bólintott és egyuttal megkérte a kereskedőt, hogy bocsássa rendelkezésére a kiválasztott butorok rajzait, mert azokat be kell küldenie a vidéken lakó apósának. A kereskedőnek az ellen nem volt kifogása és a rajzok elkészítését a jövő hétre ígérte meg. Erre eltávozott a házaspár.

Még el sem telt a hét, a hölgy a második napon egyedül megjelent az üzletben és ismét érdeklődni kezdett a kiválasztott butorok iránt. A gyönyörű hölgynek szívesen magyarázgatott a kereskedő, hiszen olyan kedves és elragadó volt! Egy teljes órát tartózkodott a nő az üzletben, majd fáradtságáról panasszkodott. A butorok előzékenyen

irodájába hívta a hölgyet, aki a meghívást természetesen nem utasította vissza és itt bizony már nem a butor volt a téma. Hosszasan eldiskuráltak. Az órák multak. Senkisémet zavarta a kellemes együttlét. A hölgy szabad viselkedése bátorságot öntött a kereskedőbe és valósággal ostromolci kezdte a szép hölgyet, aki tulajdonképpen csak ezt akarta. Miután elője felé közeledett, hirtelen eltávozott, de megigérte, hogy holnap ismét eljön. Ugy is volt. A kis irodaszoba valóságos találka hely lett. Hogy, hogy nem — talán Amor isten is úgy akarta! — kitűzték a randevu idejét és helyét és egy csókkal megpecsételték a szerződést. A hölgy eltávozott, a kereskedő pedig boldogan várta az időt, hogy a találkára elmeheessen.

Másnap délelőtt az egyhangú üzleti levelek között rákad egy „privát” jelzéssel ellátott levélre, amelyet kíváncsian bontott föl. A tartalma a következő volt:

„Tisztelt Uram! Tudom, hogy a feleségem kétizben önnél volt és engem megcsalt. Ezt nem tagadhatja! Ha nem akar kellemetlenségeket szenvedni, úgy ajánlom, hogy e sorok átadójának öt-száz koronát adjon át, ellenkező esetben mindent megírok feleségének. Ez nem tréfa! Külön figyelmeztetem, hogy ne próbáljon törbe esalni. Üdv Vaskész.”

A kereskedő ugyan nagyot nézett „vaskezü” barátunk kusza sorain, de egyáltalán nem ijedt meg és rögtön tisztában volt, hogy itt zsarolásról van szó. Azonnal rendőrt hívott, akinek átadta a kis levélkét, amelynek alapján keresik Vaskész urat. A férfi személyleírását jól megadta a kereskedő, de még jobban és alaposabban tudta a hölgyet megadni. (Hiszen ez természetes!) Kihallgatták a rendőrségen még a levél átadóját is, egy gyorskúldőcöt, aki azt mondotta, hogy a „Boulevard” kávéházban kapta a levelet azzal a megbízással, hogy a pénzt oda vigye. Az előhívott rendőr rögtön a kávéházba ment, de már nem találta ott az ípeit, akinek ugyálszik jó szimatja volt és még idő előtt kerekelt oldott.

A férj pedig most azon gondolkodik, hogy elmondja-e az esetet rövidesen hazatérő kis feleségének. Hogy kiderül a dolog, az bizonyos. Így hát kár is volna tagadni. Talán sikerülne a kalandot simán elintézni, ha az asszony elhinné a most Pesten szájról-szájra járó szállóigét: „Hja kérem nyár van és az ember ninesen fából!...” Kitudja, elhiszi-e?

SPORT.

+ Postások háziversenye. Vasárnap délután tartották az aradi Postások jól sikerült háziversenyüket. Az egyes eredményeket az erős ellen-szél igen károsan befolyásolta. Az egyes számok egyébként handikappek voltak. Az előnyosztás általában jól sikerült. A mezőnyök népesek s a küzdelmek érdekesek voltak. Jó és gyors volt a rendezés. Eredmények: 100 yardos síkfutás. Két előfutam után a döntőben 1. Örfi (0), 2. Knizse (5 m. e.), 3. Mészáros (0), 8 induló. Mellszélesség a helyezettek között. Súlydobás: 1. Damó 10.73 (230 cm. e.), 2. Stankóczy 10.69 (180 cm. e.), 3. Tesics 10.61 (180 cm. e.) A sratch Mezőfalvának egy dobása sikerült 1026, 8 induló. Fél angol mértföldes síkfutás: 1. Horváth (0) 2 p. 18 mp. 2. Téger (150 m. e.) 3. Csenka (50 m. e.) 10 méterrel nyerve, 6 méterrel második. Óriás ellen-szél, 5 induló. Távolugrás: 1. Törökfalvi 584 (30 cm. e.) 2. Csungán 569 (30 cm. e.) 3. Mészáros (0) 563, 6 induló. Diszkoszvetés: 1. Spolarios 3441 (8 m. e.) 2. Damó 3372 (650 cm. e.) 3. Törökfalvi 3252 (4 m. e.) A sratch Mezőfalvának egy dobása sikerült 3124, 8 induló. Negyed angol mértföldes síkfutás: 1. Mészáros 55²/₃ 2. Duffner (12 m. e.) 3. Zaránd (15 m. e.) Jó idő a nagy ellenszélben. Magasugrás: 1. Csungán 150, 2. Seitz 145, 3. Asboth és Törökfalvi 145, 6 induló. 1 angol mértföldes síkfutás: 1. Kiss (0) 4 p. 55³/₈ 2. Horváth (30 m. e.) 3. In-sitöris (140 m. e.) 6 induló. Ellen-szél. Gerelyve-tés: 1. Mezőfalvi 4512 2. Törökfalvi 4048, 3. Ferenczi 3997. Az óriási szélben nem lehetett dobni.

6 induló. 2 angol mértföldes síkfutás: 1. Knizse (0) 11 p. 5³/₈ 2. Löbl (150 m. e.) 3. Stankóczy (250 m. e.) Jó idő, a nagy szélben 5 induló. A jól sikerült háziversenyt füleslabda-mérkőzés fejezte be.

1951

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy tíz éves előfizető. A szentesítés tényleg Bánffy kormányelnöksége idejében történt, azonban a tulajdonképeni munkát Wekerle végezte s mikor nagy küzdelmek után befejezte a korszakos feladatát, a nemzet tapsai között elvonult a közigazgatási bíróság elnöki székébe.

Sz. Majd elintézzük az ügyet.

M. J. Hmvasárhely. A lap címe „Dreguista Közlöny” mely havonként jelenik meg. Nem kell közlelbbi cím.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— Az Ipartestületek Országos Szövetsége e hó 20 án, Szent-István napján Zsolnán tartja évi közgyűlését. Az aradi ipartestület ezen a közgyűlésen Steigerwald Alajos elnökkel és Kaszab Géza titkárral képviselteti magát. A kiküldöttek felhatalmazást nyertek, hogy a szövetséget rábírák, hogy a jövő évi közgyűlést Aradon rendezzék.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 17.

Amerika $\frac{1}{4}$ -el olcsóbb. Kínálat kielégítő, vételkedv korlátolt. 20 ezer mm. változatlan.

Az arak 50 milliókért számítva:

	Déli szárlat	É. órai szárlat
Buza 1910. októberre	9.85—9.86	9.81—9.82
Buza 1911. áprillisa	10.89—10.10	10.05—10.06
Rosa 1910. októberre	7.40—7.41	7.42—7.43
Zab 1910. októberre	7.27—7.28	7.27—7.28
Tengeri 1910. aug.-ra	0.—0.—	5.55—5.56
Tengeri 1911. májusra	5.65—5.66	5.61—5.62

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Aug. 17. —

Magyar aranyárjádék 4%	...	112.25
Magyar koronajárjádék 4%	...	91.90
Magyar koronajárjádék 3 $\frac{1}{2}$ %	...	82.75
Magy. földteherm. kötvény 4%	...	92.25
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	...	93.50
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	...	223.—
Tiszasszab. és szegedi sorajegy kölcsön	...	152.—
Osztrák járadék papírban	...	93.50
Osztrák járadék ezüstben	...	97.50
Osztrák járadék aranyban	...	116.—
Osztrák koronajárjádék 4%	...	93.50
1860. évi osztrák Államsorsjegy	...	171.—
Osztrák-magyar bankrészvény	...	18.70
Magyar hitelbank-részvény	...	855 $\frac{1}{4}$
Osztrák hitelintézeti részvény	...	665.—
Osztr.-magy. Államvasuti részvény	...	746.75
20 frankos arany (Napoleonador)	...	19.06
Német birodalmi márká	...	117.45
London vista	...	240.20
Páris vista	...	95.17 $\frac{1}{2}$
20 márkás arany	...	23.49

Feladás szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. aug. 18-án, csütörtök:

1. Ézsakadás-földindulás. Komikus. — 2. VII. Edward angol és Viktor Emáuel olasz király utolsó találkozása. Lát ányos. — 3. Száloda a földgolyóhoz. Komikus. — 4. A milánói dom. Láványos ág. — 5. Nemes boszu. Dráma. — 6. Így szép az élet. Komikus. — 7. A jungfraui vasút. Láványos. — 8. Velencei bolygó lélek. Dráma.

Előadások este $\frac{1}{2}$ 7 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrássza.

NYILTÉR.

Egyéves önkéntesek

legújabb előírás szerint, legjobban és legolcsóbban felszereltetnek

Kolarits Nándor

első és legnagyobb délmagy. egyenruházati intézetben Temesvár-Belváros, Mercy-utca 10 szám. Árjegyzék és költségvetéssel azívesen szolgálok. Kívánsatra a megrendelés felvételére képviselőmet is küldöm. Legszolidabb kiszolgálásért cégem régi jó hírrevezekeskedik. Interurbán telefon 240. sz. 2072.

Dr. Halász miskolci szakorvos

SANITOL

száj- és fogápoló szerel

Minden eddig létezőnél tökéletesebb és megbízhatóbb szerek,

melyek a legújabb megállapított tudományos és minika vizsgálatok alapján egyedül sikeres és helyesnek talált alap-alvek szerint készülnek. Használati utasítás szerint eljárva, a fogakat megvédik a romlástól. Végtelen kellemes szájiz. Ideálisan tisztá száj és fogak. 2724.

Megfizethetetlen előnyük,

hogy rendszeres használatuk mellett megvéd a heveny ferőző betegségektől (vörheny, kanyaró, to. okgyik stb.) és azért gyermekek részére már ez okból is különösen áldásos a használatuk. Ideális szép és jó fogkefék. Kaphatók használati utasítással.

Vojtek és Weisz droguériájában, Aradon.

Nagy üveg szájjvíz 2 korona, kis üveg 1 korona 20 fillér. Fegpor 1 korona. Fogkefe 1 korona 40 fillér.

SZULTÁN TURK

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya. Cór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegylősszetételű kővetkeztében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségeknel, csúzos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22. Köthetőség: EPERJES.

Főelárúttók Aradon: Dür Gusztáv, a városházza szamboa, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281.

Használt

ó l o m

megvételre keresztek

Molyhalál!

Legjobb hatású szer

MOLYOK

és azok petéinek biztos kiirtására.

Egy üveg ára $\frac{2}{10}$ literes 1 kor. 20 fillér.
 $\frac{1}{2}$ literes 2 korona 20 fillér, 1 liter 4 kor.

RADICAL

molypusztító poralakban,

elismert kitűnő hatású erős növénykeverék
—20, —50 és 1 koronás dobozokban,
továbbá terpentinszesz, kámfor, naftalin, zuzott
bors, lavendula, virág patchouli levél, bagaria-
papir, stb.

Poloska irtásra

„Radical” poloskairtó felyadék (igen erős
hatású és nem maró),

egy üveg ára 60 fillér.

Erősített dalmát rovarpor

—30, —50 és 80 filléres dobozokban és kimérve

Padlófényesítésre

és

Beeresztésre

Kemény padlóra (parquettákra) Dr.
Friedländer-féle francia takarékos padlópaszta 1 kis
doboz 90 fill., 1 nagy doboz 1 korona 70 fillér.

Puha és keményfa padlóra egy.
aránt Dr. Friedländer-féle főzött viasz 1 doboz
 $\frac{2}{1}$ liter meleg vízben oldandó fel, 1 kor. 20
fill., kimérve 1 kiló 2 korona. Továbbá Paraffin,
Ceresin fehér és sárga viasz, hamuszir stb.

Ruha-, cipő- és fémtisztító-

szerek, padló-kefék és mázó-ecsetek, szivacsok
szivacs-hálók, mosdó-keztük és mosdó-ruhák
legjobb és legolcsóbb

bevásárlási forrása

311

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefon 455. szám.

A néhai Prodanovits György hagyatékához tartozó s az aradi 3239. sz. tjkvben A + I. sor 3976b hr., a 4419. sz. tjkvben A + I. sor 3976a hr. sz., az aradi 5045. sz. tjkvben A + 1., 2., 3. sor 5061., 5257., 5260. hr. számok alatt felvett s az aradi határban a „Libás”, „Rendetlen” és „Határos” dűlőkben fekvő ingatlanok az 1910—11. gazdasági évre haszonbérbe adatnak annak, aki a legmagasabb haszonbéri összeget igéri és aláveti magát azon feltételeknek, melyek irodámban tudhatók meg.

Az ígéretek folyó évi augusztus hó 26-ik napjának délutáni 4 és 5 órai között élőszóval tehetők az arad-gáji kapitányi hivatalban.

Arad, 1910. augusztus hó 17.

Krenner Zoltán dr.

ügyvéd, zárgondnok.

3. 75

A Batthyányi-utca 11. számú földszintes

uri lakóház

folyó évi november 1-től bérbeadó.

A házban van egy nagy utcai lakás, amely áll 6 szobából, előszobából, fürdőszobából, konyhából, éléskamrából, 2 szeléd-szobából, nagy üvegezett folyosóból, verandából és két udvari külön szobából. Van azonkívül egy két szobából és konyhából álló, szolgásmélyzetnek alkalmas, külön udvari lakás, van mosókonyha, nagy pincehelyiségek, istálló, kocsiszin, nagy udvar, szőlős- és díszkert.

Bővebb felvilágosítást nyújt

Dr. Parecz Béla ügyvéd,

Batthyányi-utca 27. szám alatt.

3176

Olvasóinkat

tisztelettel kérjük

bevásárlásaiknál

lapunkban olvasott

hirdetésre hivatkozni.

APRÓ HIRDETÉSEK.

„B'rtokos“.

Mindkét levelét felbontatlanul vissza küldtem. Hi maradok már első levele után kifejezett álláspontomhoz. Kérem, sziveskedjék ezt tudomásul venni. N. P.

Adás-vétel.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-ékszereket vesz és elad **Farkas Streicher** Arad, Tökölly-tér 1. 2974

4 magyar hold szőlő

Gyórokon, a motor megálló közelében, szép termés rajta, új kolnával és az összes új kellékekkel más vállalat miatt azonnal eladó. Cím: Tittizer András Arad-Gáj, gőzmalom tulajdonos. 3018

Egy jó karban levő

zongora és több más butor darab jutányosan eladó. Fejsze-utca 17. 3178

Szatócsüzet

4 utcának sarkán, italmérés, trafik, bélyegeladási engedéllyel, ki-mutatható jó forgalommal, más vállalat miatt eladó. Cím: Révay-utca 10. 3172

Betöltendők.

Azonnali belépésre

keresünk ügyes varróleányokat jó fizetéssel. Urileányokat szabni és varrni tanítani fölveszünk. Tanuló leányok szintén fölvetetnek. Staudt és társa angol és francia női divat műtermükben Aradon, Tökölly-tér 7., I. em. 3146

Kereskedősegéd

kerestetik vidéki vegyeskereskedésbe azonnali belépésre. Román nyelv ismerete kívántatik. Ajánlatok „Vidék 50” jeligére a kiadóhivatalba kéretik. 2988

Egy tanuló felvételik

fizetéssel Lustig Mór rőfös üzletében Forray-utca 4. szám. 3177

Bonne

kerestetik egy három éves kis leány mellé lehetőleg azonnali belépésre. Cím a kiadóban. 3174

Könyv és zene.

A nyaraló és fürdőző

közönség figyelmébe ajánlom 90 ezer kötetes kölesönkönyvtáramat. — 80.000 kötetes zenekölcsönző intézet. — Confetti és lampionok legjutányosabb forrása. — Olcsóságok levélpapírosban. Üzleti könyvek: Strazzák stb. nagy raktára. — Irodai kellékek és írószerekben különlegességek. — Antiquarium. Kerpel Izsó könyvkereskedése Aradon. Telefon 885. sz. 525

Ipari munkák.

Kész kerekeket

7—8—9 kor., hajlitott löcsöket kor. 1.20—1.40, és mindenféle kocsi-alkatrészeket jutányosan szállít Geiszl jármű- és faáru-gyár Miksa-utca 2—3. 2504

Lakás.

Kiadó

szép két szobás lakás alkovval, előszobával és egyéb mellékhelyiségekkel szeptember elsejére Ferdinánd-utca 8. sz. 3139

Kossuth-utca 40. szám alatt

ujjonnan épülő házban modern lakások kiadók november 1-re. Bővebbet Matuschek J. és Fia üzletében. 3104

Különböző

Olcsó varrónő

női és gyermekruhákban, fehérneműben. Javítást is elfogad. Kossuth-utca 20. szám. 3182

Jobb házból való

iskolás gyermekeket elsőrendű ellátás és felügyelet mellett elfogad intelligens urinó Weitzer János-utca 3. sz. II. em. 2959

Dr. Vadász Ármánd

ügyvédi irodáját Luther Márton-utca 1. sz. a. (Suciú-ház, a törvényszéki palotával szemben) helyezte át. 2999

Abonenseket, iskolásfiakat

teljes ellátásra elfogad Kohn Adolfné Petőfi-utca 6. sz. 3030

Intelligens,

nyelveket beszélő, zeneértő, házias urilány házvezetőnő, vagy anyahelyettesi állást keres előkelő urnál, hol kellemes otthont talál. Ajánlatokat „Reprezentáló képes 26” jeligére kiadóhivatalba kér. 3107

2 deák

teljes ellátást nyerhet József főherceg-ut 1., a városházával szemben, külön tiszta szobában. Bővebbet a házmesternél. 3165

Gondos nevelést

és jó ellátást nyerhet még egy pár gyermek az izraelita fiúinternátusban. Tessék prospektust kérni. Chorin Áron-ut. 1. sz. 3091

Teljes ellátásra

egy leányt elfogadnék. Zongoratanítás. Cím a kiadóhivatalban. 3118

Gyermektelen

intelligens házaspár szerény feltételek mellett elfogad 1—2 tanulófiút vagy leánykát teljes ellátásra. Cím: Farkas, Tökölly-tér 6/b. I. em.

A cigarettázik

használjon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Lampion, Confetti

legolcsóbb árban. Crépe papírok a legdivatosabb színekben. Nyári Divatalbum 60 fillér Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. Telefon 517. Ugyanott intelligens elárúsító felvétetik 167

15713—910.

Hirdetmény.

Közönség tesszük, hogy a m. kir. Földművelésügyi Miniszter Ur a Gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban a folyó évben október hó 15-én megkezdődő két éves méhészmunkás tanfolyamra pályázatot hirdetett. A pályázati hirdetmény felételei fenti szám alatt a levéltárban megtekinthetők. Arad, 1910. augusztus 13.

A városi tanács.

Magándetektív

és felvilágosító intézet

Arad, Forral- és Rákóczi-utca sarok. Elvállalok bizalmi, házassági, örökségi és egyéb kényes ügyekben

kutatásokat,

személyek, lakások, üzletek, avagy alkalmazottak feltűnés nélküli megfigyelését, eltűnt egyének

kinyomozását

bel- és külföldön. Levélbeni meghívásokra bárhol megjelenek. Titkos intézkedés. 2901

Vezető: **FODOR A.**

15250—1910. kh.

Hirdetmény.

A nagymélt kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 56610/VI—D—1910. sz. rendelete értelmében ezennel közhírré teszem, hogy tekintettel arra, miszerint Szt. István napja a folyó évben szombatra esik, s így két munkaszüneti nap közvetlenül követi egymást, a nagymélt kereskedelemügyi m. kir. Minister ur fenti szám alatt kelt rendeletével kivételesen megengedte, hogy f. évi augusztus hó 21-ére eső vasárnapon mindazon ipari munkák, melyek az 1908. évi június 13-án 28.559 sz. miniszteri rendelet értelmében vasárnapon az alább megállapított időnél hosszabb időn át nem végezhetők, a f. évi augusztus 21-ére eső vasárnapon reggeli 6 órától déli 12 óráig és esti 6 óráig akadálytalanul végezhetők. Arad, 1910. évi augusztus hó 17-én.

Sarlot,
főkapitány.

Telefon 670—578.

Telefon 670—578.

Mielőtt tűzifaszükségletét

bárhol is beszerezné, kérjen tőlem árajánlatot, mert én nemcsak hogy a legolcsóbban adom a legjobb minőségű

TŰZIFÁT

hanem azt saját gőzfűrésszel (ölenként 1 forint) fel is vágatom. Azonkívül aprított fát házhoz szállítok. — Szives pártfogást kér

Novák Péter

Arad, Óvár-tér 10., a fahíd előtt és Teleky-utca 4. szám. 3143

Áthuzások

és javításokat eső és napernyőkre olcsón és pontosan készítek. 2254

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Ajánlom dusan felezérelt raktáromat ernyőkben és valódi francia derékfűzőkben.

Gyermekek esőernyők K. 1.80-tól feljebb.

Temesvári ernyőgyár raktára:

Arad, Andrassy-tér 20.

Varga D. Dani.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festőgyáranak festőkével.